

RURAL CONNECTIONS

EUROPEJSKI MAGAZYN NA TEMAT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

- PRACE TEMATYCZNE W DZIEDZINIE „PRZEJŚCIA NA GOSPODARKĘ EKOLOGICZNĄ”
- USPRAWNIANIE WDRAŻANIA LEADER/CLLD
- PRZYSZŁOŚĆ WPR

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

- ZINTEGROWANA POLITYKA WOBEC OBSZARÓW WIEJSKICH
- WSPIERANIE ZAANGAŻOWANIA KOBIET NA OBSZARACH WIEJSKICH
- WYMIANA POKOLEŃ

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA...

WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (European Network for Rural Development — ENRD) to sieć łącząca zainteresowane strony zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich na terytorium Unii Europejskiej. ENRD przyczynia się do skutecznego wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW) państw członkowskich, wspierając tworzenie i wymianę wiedzy oraz ułatwiając wymianę informacji i współpracę między obszarami wiejskimi w całej Europie.

Każde państwo członkowskie utworzyło krajową sieć obszarów wiejskich (KSOW), która skupia organizacje i organy administracji zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich. Na poziomie Unii ENRD wspiera tworzenie sieci kontaktów między takimi krajowymi sieciami obszarów wiejskich, krajowymi administracjami i organizacjami europejskimi.

Więcej informacji na *stronie internetowej ENRD*
(<https://enrd.ec.europa.eu>)

Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.

**Numer bezpłatnej infolinii (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty)

Redaktor naczelny: Neda Skakelja, kierownik działu w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Komisji Europejskiej.

Redaktor: Ed Thorpe, kierownik ds. komunikacji, punkt kontaktowy ENRD

Tekst ukończono i oddano do druku w Maju 2017 r. Oryginalną wersję stanowi wersja w języku angielskim.

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć na portalu Europa (<http://europa.eu>).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2017

ISSN 2443-7360 (print)

ISSN 2443-7425 (web)

© Unia Europejska, 2017

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Treść niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla opinie instytucji Unii Europejskiej.

Tekst niniejszej publikacji służy wyłącznie do celów informacyjnych i nie jest prawnie wiążący.

Wydrukowano we Włoszech

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE BIELONYM BEZ UŻYCIA CHLORU CZĄSTECZKOWEGO (ECF)

Można także zamówić jeden bezpłatny egzemplarz drukowany na stronie internetowej EU Bookshop: <http://bookshop.europa.eu> lub wysyłając wniosek na adres info@enrd.eu

Podziękowania

Dla autorów: Ed Thorpe, Veneta Paneva, Roxana Vilcu, Myles Stiffler, Meisoon Nasralla, Enrique Nieto, Elena Maccioni, Aine Macken-Walsh, Andreja Trček, Matej Štepec, Michaela Töröková, Yves Champetier, John Grieve, Peter Rundkvist, Peter Cook, Gabriel O'Connell, Gerallt Llewelyn Jones, Maria Gustafsson, Mario Milouchev, Karl-Heinz Lambertz, Maura Farrell, Marta Rosa, Alan Jagoe, Juha Tenho, Jannes Maes, Alice Cerutti, Radosław Nienartowicz, Emma Berglund, Tom Jones, Ryan Howard, Nuala O'Connell, Michael Fischer, Juha-Matti Markkola, Maria Christina Makrandreou, Nils Lagerroth, Thomas Streifeneder.

Układ: Benoit Goossens, Tipik

Fotografia na okładce: Mieke Ebus-Fleuren & Corine Fleuren, Finalists, COPA „Innovation Award for Women Farmers 2016” © Jan Oehlen

SPIS TREŚCI

3 OD REDAKCJI

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

AKTUALNOŚCI ENRD

- 4 VII Spotkanie KSOW: więzi z doradcami
- 4 Włączenie społeczne na obszarach wiejskich
- 5 Rewitalizacja obszarów wiejskich poprzez innowacje biznesowe
- 6 Prace tematyczne w dziedzinie „Przejścia na gospodarkę ekologiczną”
- 7 Usprawnianie wdrażania LEADER/CLLD
- 8 Aktualne informacje z punktu informacyjnego ds. oceny

AKTUALNE INFORMACJE OD EIP-AGRI

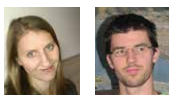
- 9 Grupy Dyskusyjne EIP-AGRI: przepis na innowacyjność
- 10 Przyszłość WPR
- 11 Nowe fundusze europejskie ukierunkowane na środowisko naturalne oraz infrastrukturę szerokopasmowego dostępu do internetu
- 11 Unijne przewodniki i publikacje
- 12 Infografiki — planowane wydatki publiczne na poszczególne priorytety PROW

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

- 14 Wpływowy doradca dla gospodarstw rolnych
Dr Áine Macken-Walsh

- 16 Słoweńskie LGD w akcji
Andreja Trček i Matej Štepec

- 17 „Regionalne anteny” w Słowacji
Michaela Törökóvá

- 18 Osiąganie rezultatów sposobem CLLD
Yves Champetier

- 20 Nowa polityka wobec obszarów wiejskich Szwecji
Maria Gustafsson

- 21** Nowy Europejski Korpus Solidarności
Mario Milouchev

- 22** Zintegrowana polityka wobec obszarów wiejskich
Karl-Heinz Lambertz

- 24** Wspieranie zaangażowania kobiet na obszarach wiejskich
Dr Maura Farrell i Marta Rosa

- 26** Wymiana pokoleń
Alan Jagoe

- 28** Leśnictwo jako „szwajcarski scyzoryk”
Emma Berglund

21

26

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WPROWADZENIE

- 29** Wyzwania związane z zagadnieniem włączenia społecznego na obszarach wiejskich

SPRAWOZDANIE

- 31** Co można osiągnąć poprzez LEADER/CLLD?

WYWIAD

- 34** Inicjatywy młodzieżowe w południowo-wschodniej części regionu Cork w ramach South & East Cork Area Development (SECAD) w Irlandii
Ryan Howard
Nuala O'Connell

31

WYWIAD

- 36** Klaster KSOW na rzecz migrantów i uchodźców
Michael Fischer
Juha-Matti Markkola
Maria Christina Makrandreou
Nils Lagerroth

34

WYWIAD

- 38** Projekt SIMRA: innowacje społeczne na zmarginalizowanych obszarach wiejskich
Thomas Streifeneder

- 39** KSIĄŻKI I INNE PUBLIKACJE

OD REDAKCJI

Podczas gdy zajmujemy się sprawami roku bieżącego, wielu z nas już teraz wybiega myślami do następnego okresu programowania. Wielu interesariuszy ENRD zdążyło już w pierwszych miesiącach 2017 r. zareagować na publiczne konsultacje Komisji Europejskiej w sprawie modernizacji i uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej. Niemniej musimy dalej dążyć do jak najpełniejszego wykorzystania okazji, które oferuje aktualna polityka rozwoju obszarów wiejskich, aby zapewnić namacalne rezultaty i korzyści naszym rolnikom, społecznościom wiejskim oraz ogółowi społeczeństwa.

W tym numerze magazynu Rural Connections skupiamy się na staraniach ENRD ukierunkowanych na sprawniejsze wdrażanie programów rozwoju obszarów wiejskich w Europie w okresie 2014–2020. W części „**Wiadomości i aktualne informacje**” (str. 4–13) szczegółowo omawiamy dokonania ENRD w dziedzinach „rewitalizacji obszarów wiejskich poprzez **innowacje biznesowe**”, podnoszenia „**odporności gospodarstw rolnych**” i lepszej „wymiany pokoleń”, wspierania „przejścia na gospodarkę ekologiczną” oraz „usprawniania **wdrażania LEADER/CLLD**”.

Zachęcamy także do lektury najświeższych wiadomości i aktualności związanych z instytucjami europejskimi, różnymi projektami, Europejskim Punktem Informacyjnym ds. Oceny Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Punktem Obsługi EIP-AGRI.

Jak zawsze w części „**Problemy i perspektywy wsi**” (str. 14–28) oddajemy głos najróżniejszym interesariuszom, którzy odnoszą się do wybranych zagadnień aktualnie przykuwających uwagę osób związanych z problematyką rozwoju obszarów wiejskich. W tym numerze magazynu przeczytacie o roli **doradcy dla gospodarstw rolnych**, kluczowym znaczeniu **leśnictwa** dla rozwoju obszarów wiejskich, nadziejach na **wymianę pokoleń** w rolnictwie, problemach kobiet na obszarach wiejskich, nadziejach na zintegrowaną politykę wobec obszarów wiejskich, potencjale nowego **Europejskiego Korpusu Solidarności** na obszarach wiejskich, **osiąganiu rezultatów sposobem CLLD**, **nowej polityce wobec obszarów wiejskich Szwecji**, a także **aktualnych pracach Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich** Słowenii i Słowacji.

Na koniec, w części magazynu poświęconej tematyce „**Blizszego spojrzenia na... włączenie społeczne**” (str. 29–38), wracamy do prac ENRD wspieranych przez Punkt Kontaktowy. Jest to rozwinięcie warsztatów ENRD na temat włączenia społecznego zorganizowanych w lutym 2017 r. Znajdziecie w nim omówienie wyzwań związanych z włączeniem społecznym na obszarach wiejskich Europy, wywiady dotyczące włączenia **młodzieży** oraz **migrantów i uchodźców**, rozważania nad **możliwościami LEADER/CLLD** w dziedzinie wspierania społecznego włączenia, jak również wywiad dotyczący **innowacji społecznych**.

Nasz zespół Punktu Kontaktowego ENRD będzie dalej wspierał interesariuszy rozwoju obszarów wiejskich w budowaniu sieci kontaktów oraz wymianie informacji zarówno w dziedzinie maksymalizacji potencjału aktualnych programów, jak i skutecznego zabierania głosu w dyskusjach na temat przyszłości. Jak zawsze wspólnych tematów do rozmów jest sporo i wiele możemy się od siebie nauczyć. Jesteśmy tu dla Was.

Ed Thorpe

Kierownik ds. komunikacji, Punkt Kontaktowy ENRD
editor@enrd.eu

AKTUALNOŚCI ENRD

VII Spotkanie KSOW: więzi z doradcami

Siódme Spotkanie Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) w okresie 2014–2020 odbyło się w dniach 15–17 marca 2017 r. na portugalskich Azorach. Głównym motywem spotkania było umacnianie więzi między sieciami obszarów wiejskich a doradcami w celu

lepszego wspierania rolników oraz beneficjentów projektów.

Wydarzenie było szczególną okazją dla przedstawicieli sektora usług doradztwa kierowanych do rolników, by spotkać się z Jednostkami Wsparcia Sieci (JWS) oraz

instytucjami zarządzającymi i wymienić się informacjami na temat rozmaitych systemów oraz modeli świadczenia usług stosowanych w różnych regionach i krajach UE.

Uczestnicy rozmawiali również o rozmaitych grupach tematycznych sieci obszarów wiejskich — w jakim stopniu odzwierciedlają one rzeczywistość i w jaki sposób mogą posłużyć do usprawniania współpracy — a także o przygotowywaniu i wdrażaniu projektów.

Tematem sesji końcowej były najlepsze sposoby wspierania przez JWS implementacji Deklaracji z Cork 2.0 oraz rola planowanych i bieżących działań JWS w realizacji „Planu działania dla Cork 2.0” (patrz str. 10).

© Cecilia Sanchez, FAO

Włączenie społeczne na obszarach wiejskich

W ramach swoich prac tematycznych w dziedzinie włączenia społecznego oraz zmian demograficznych na obszarach wiejskich (patrz również str. 29–38) Punkt Kontaktowy ENRD przygotował arkusze informacyjne i zorganizował wydarzenie pod tytułem „Ośrodki społeczne na obszarach wiejskich Europy”, które odbyło się 9 lutego 2017 r. w Brukseli w Belgii.

Głównym punktem wydarzenia były „centra aktywności” istniejące wśród członków sieci i zajmujące się takimi zagadnieniami jak: kobiety, migranci i uchodźcy, młodzież, społeczność romska, a także rola sztuki i kultury w promowaniu społecznego włączenia.

DODATKOWE INFORMACJE

Odwiedź stronę poświęconą społecznemu włączeniu na stronie internetowej w zakładce „Prace tematyczne ENRD”.

Wymiana pokoleń

Tematem rozmów podczas niedawnych warsztatów „Wymiana pokoleń poprzez rozwój obszarów wiejskich” były wyzwania, przed którymi stają młodzi rolnicy i osoby rozpoczynające działalność, takie jak: dostęp do gruntów, finanse, szkolenia, wiedza itp. Wydarzenie (25 stycznia 2017 r. – Bruksela, Belgia) zostało zorganizowane przez Punkt Kontaktowy (PK) ENRD przy współpracy z Europejską Radą Młodych Rolników (CEJA).

W trakcie warsztatów omawiano rolę, jaką programy rozwoju obszarów wiejskich (PROW) mogą odegrać we wspieraniu wymiany pokoleń, a także sformułowano szereg przykładowych dobrych praktyk.

Bieżące prace PK w tej dziedzinie obejmują:

- określanie sposobów skutecznego wdrażania działań PROW w celu ułatwienia dostępu do gruntów, finansów, szkoleń i wiedzy;
- wspieranie współpracy i wymiany informacji między przedstawicielami KSOW oraz młodymi rolnikami i osobami rozpoczynającymi działalność rolniczą.

DODATKOWE INFORMACJE

Odwiedź stronę poświęconą wymianie pokoleń w zakładce „Prace tematyczne ENRD” na stronie www.

Grupa dyskusyjna EIP-Agri: „Osoby rozpoczynające działalność rolniczą”: <http://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/content/new-entrants-farming-lessons-foster-innovation-and-entrepreneurship>

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

Rewitalizacja obszarów wiejskich poprzez innowacje biznesowe

Europejskie seminarium ENRD, które odbyło się 30 marca 2017 r. w Brukseli w Belgii, było poświęcone metodom, które pozwoliłyby przedsiębiorstwom rolniczym i pozarolniczym wprowadzać innowacje „stwarzające warunki dla przyszłego dobrobytu i witalności” na obszarach wiejskich, jak określono w Deklaracji z Cork 2.0.

Wydarzenie przyciągnęło ponad 150 interesariuszy rozwoju obszarów wiejskich, aby wymienić się informacjami na takie tematy jak:

- w jaki sposób polityka i narzędzia UE — np. cyfryzacja, inteligentna specjalizacja, innowacje społeczne czy przedsiębiorstwa społeczne – mogą wspomagać stwarzanie warunków

stymulujących wsparcie oraz innowacje wśród przedsiębiorstw wiejskich;

- inspirujące przykłady innowacji wśród przedsiębiorstw wiejskich oraz sposoby powiększania ich zasięgu przy wykorzystaniu programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW).

Seminarium stanowi część rozleglejszych prac tematycznych ENRD w dziedzinie „Efektywnych i konkurencyjnych przedsiębiorstw wiejskich”, w ramach których odbył się szereg spotkań kierowanej przez interesariuszy grupy tematycznej, a w najbliższych miesiącach powstaną specjalne wydania Broszury dotyczącej projektów EFRROW oraz Przeglądu Obszarów Wiejskich UE.

DODATKOWE INFORMACJE

Odwiedź stronę poświęconą przedsiębiorstwom wiejskim w zakładce „Prace tematyczne ENRD” na stronie [www](#).

© Cywain Agriculture

Jak wzmocnić odporności gospodarstw wiejskich

Tematem warsztatów ENRD, które odbyły się 29 marca 2017 r. w Brukseli, były metody, dzięki którym PROW umożliwiłoby rolnikom zabezpieczenie ich firm przed ryzykiem poprzez stosowanie i strategiczne łączenie wielu działań, w tym w szczególności zarządzania ryzykiem, usług doradczych, transferu wiedzy, inwestycji, innowacji oraz dywersyfikacji.

Jak ustalili uczestnicy warsztatów, wsparcie w ramach PROW może pomóc rolnikom w radzeniu sobie z kryzysami rynkowymi oraz zmianami środowiskowymi i klimatycznymi za sprawą szerokiej gamy narzędzi, niemniej kluczowe znaczenie ma skoordynowanie implementacji z polityką na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym. Instytucje zarządzające i grupy interesariuszy muszą współpracować, by stworzyć strategię o charakterze prewencyjnym, które pozwolą rolnikom przygotować się na skutki kryzysu w średniej i dłuższej perspektywie czasowej.

Trzecie Zgromadzenie przedstawicieli sieci obszarów wiejskich

Trzecie zgromadzenie przedstawicieli sieci obszarów wiejskich odbyło się 1 grudnia 2016 r. w Brukseli. Delegaci prześledzili reakcje członków sieci obszarów wiejskich na Deklarację z Cork 2.0 i omówili metody lepszego wspierania „cyfryzacji” na obszarach wiejskich.

Zgromadzenie — jeden z głównych organów zarządzających sieciami ENRD i EIP AGRI — określiło priorytetowe kierunki przyszłych prac, w tym działań będących kontynuacją Cork 2.0, a także ustaliło, co grupy interesariuszy mogą zrobić na poszczególnych poziomach, by wspierać wdrażanie cyfrowej transformacji na obszarach wiejskich.

DODATKOWE INFORMACJE

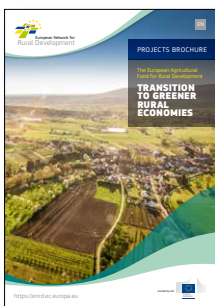
Więcej informacji na temat zarządzania sieciami obszarów wiejskich znajdziesz na stronie internetowej w zakładce „Informacje na temat ENRD”.

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

Prace tematyczne w dziedzinie
„Przejścia na gospodarkę ekologiczną”

Prace tematyczne ENRD w dziedzinie „Przejścia na gospodarkę ekologiczną” zaowocowały szeregiem przydatnych opracowań zgłębiających gospodarczo i społecznie uzasadnione metody wspierania podnoszenia efektywności ekologicznej poprzez politykę rozwoju obszarów wiejskich.

Głównymi elementami tych prac były: spotkania grupy tematycznej (GT) składającej się z różnych interesariuszy, wydanie Broszury dotyczącej projektów EFRROW oraz Przeglądu Obszarów Wiejskich UE, a także europejskie seminarium.

BROSZURY O PRZYKŁADOWYCH PROJEKTACH EFRROW

W broszurze dotyczącej projektów EFRROW związanych z „Przejściem na gospodarkę ekologiczną” omówiono, w jaki sposób mieszkańcy wsi wykorzystywali dotacje w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW) — współfinansowanych ze środków EFRROW — w celu wykorzystania możliwości gospodarczych zrównoważonych pod względem środowiskowym i społecznym.

Przytoczone przykłady odzwierciedlają różnorodność strategii, które mogą otrzymywać wsparcie w ramach PROW, np.:

- bioróżnorodność jako źródło utrzymania;
- osiąganie więcej za mniej;
- promowanie ekologicznej turystyki;
- generowanie odnawialnej energii z produkcji rolnej;
- instalowanie infrastruktury odnawialnej energii na obszarach wiejskich;
- współpracowanie na rzecz bardziej ekologicznej gospodarki.

**PRZEGLĄD OBSZARÓW WIEJSKICH UE 23:
„GOSPODARKA EKOLOGICZNA — POTENCJAŁ DLA
EUROPEJSKIEJ WSI”**

Wydanie 23. Przeglądu Obszarów Wiejskich UE jest poświęcone sposobom przyczyniania się do rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich Europy za sprawą zrównoważonego rozwoju społecznego i środowiskowego.

Publikacja naświetla szereg wyjątkowych szans dla obszarów wiejskich — od przejścia na gospodarkę ekologiczną po przyjmowanie modelu

gospodarki niskoemisyjnej czy też bardziej zrównoważone rolnictwo oraz leśnictwo. Autorzy zgłębiają również praktyczne

aspekty projektów ekologicznej gospodarki oraz możliwość uzyskiwania lepszych rezultatów dzięki współpracy.

Nadrzędnym motywem broszury są najlepsze sposoby zapewniania wsparcia w omawianych dziedzinach poprzez wykorzystanie PROW.

INNE OPRAWOWANIA TEMATYCZNE

Zorganizowane w dniu 1 lipca 2016 r. w Brukseli seminarium ENRD poświęcone „Promowaniu przechodzenia na gospodarkę ekologiczną” przyciągnęło 70 interesariuszy.

Celem wydarzenia było opracowanie i rozpowszechnianie konkretnych propozycji gwarantujących, że beneficjenci wsparcia w ramach PROW w pełni skorzystają ze wszystkich możliwości, jakie niesie ze sobą „Ekologiczna gospodarka”.

Wśród innych opracowań przygotowanych w ramach prac grupy tematycznej lub w celu wspierania jej działalności znalazły się: publikacja wprowadzająca i końcowy raport, arkusz informacyjny, a także pięć studiów przypadku związanych z programami rozwoju obszarów wiejskich w Finlandii, Irlandii, Walii, włoskim regionie Emilia-Romania, a także Dolnej Saksonii i Bremie w Niemczech.

**AKTUALNE „EKOLOGICZNE” PODEJŚCIE DO
EFEKTYWNEGO GOSPODAROWANIA ZASOBAMI**

Bieżące prace tematyczne ENRD (2016–2017) skupiają się na najlepszych sposobach wspierania przez PROW realizacji założeń „Efektywnego gospodarowania zasobami”. W celu wspierania tych prac podjęto takie działania powiązane jak chociażby szereg spotkań grupy tematycznej czy europejskie seminarium pod tytułem „Szanse i przyszłe perspektywy w dziedzinie efektywnego gospodarowania zasobami na obszarach wiejskich” (13 czerwca 2017 r.).

Wkrótce ukażą się opracowania związane z tą tematyką: specjalne wydanie Broszury dotyczącej projektów EFRROW oraz Przeglądu Obszarów Wiejskich UE.

ODBIORCZYM INFORMACJE

Odwiedź zakładkę „Prace Tematyczne ENRD” na stronie ENRD.

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

Usprawnianie wdrażania LEADER/CLLD

Punkt Kontaktowy ENRD nieustannie dokłada starań, by umożliwić interesariuszom związanym z LEADER/CLLD wymianę informacji pozwalających na usprawnianie wdrażania. PK zorganizował szereg wydarzeń poświęconych budowaniu potencjału i tworzeniu sieci kontaktów, a także wspomógł wymianę wiedzy eksperckiej w dziedzinie współpracy międzynarodowej oraz innowacji LEADER poprzez prowadzone przez fachowców grupy robocze.

WYDARZENIA W RAMACH LEADER/CLLD

Uczestnicy seminarium „Osiąganie rezultatów sposobem CLLD” (grudzień 2016 r. — Båstad, Szwecja) rozważali najlepsze sposoby wykorzystania potencjału metody CLLD wspieranej w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego (EFRROW), Rybackiego (EFMR), Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Społecznego (EFS) (więcej na str. 18–19).

Podczas tego wydarzenia powstał „Program usprawnień” obejmujący kluczowe pomysły w dziedzinie lokalnych partnerstw i samorządów, finansowania, realizowania i raportowania, a także wykorzystania lokalnych aktywów w pracy.

W ramach warsztatów poświęconych „Poszerzeniu innowacji LEADER” (luty 2017 r. – Bruksela, Belgia) omawiano rozmaite sposoby zwiększania przez Lokalne Grupy Działania (LGD) oraz innych działaczy wkładu LEADER w innowacyjność obszarów wiejskich.

Rezultatem wydarzenia był szereg praktycznych działań oraz rekomendacji, za pomocą których działania LEADER ukierunkowane na innowacyjność mogą zostać usprawnione, tak aby lepiej zaspokajały lokalne potrzeby — w tym poprzez mocniejsze związanie z grupami operacyjnymi EIP-AGRI oraz regionalnymi strategiami badań naukowych i innowacji.

Podczas czwartego spotkania Podgrupy LEADER (luty 2017 r. — Bruksela, Belgia) podkreślono znaczenie wymiany informacji i budowania sieci kontaktów dla bardziej efektywnego i innowacyjnego wdrażania. Było to rozwinięcie przekazu z takich wydarzeń jak Konferencja Cork 2.0, LEADER/CLLD 2020+ w ramach sieci ELARD czy „Osiąganie rezultatów sposobem CLLD”.

PRACE PROWADZONE PRZEZ FACHOWCÓW

Wspierana przez Punkt Kontaktowy zorientowana na współpracę grupa robocza prowadzona przez fachowców przygotowała dobre praktyki i konkretne propozycje w dziedzinie efektywnej współpracy międzynarodowej. Wyniki pracy grupy zostaną wykorzystane w nadchodzącym nowym wydaniu Wytycznych DG AGRI w dziedzinie współpracy w ramach LEADER.

Niedawno powstała także druga grupa robocza związana z wydarzeniem „Poszerzenie innowacji LEADER” (patrz powyżej). Jej zadaniem będzie prowadzenie badań, wymiana informacji oraz przygotowywanie rekomendacji mających na celu umacnianie modelu oraz narzędzi w dziedzinie innowacji LEADER, a także dbanie, by środki te były dopasowane do potrzeb beneficjentów.

LAG Database				Country
Search in the LAG Database <input type="text"/> <input type="button" value="Search"/>				<ul style="list-style-type: none"> ▶ Austria 77 ▶ Belgium 25 ▶ Bulgaria 40 ▶ Croatia 54 ▶ Estonia 26 ▶ Germany 321 ▶ Latvia 35 ▶ Lithuania 49 ▶ Luxembourg 5 ▶ Poland 322 ▶ Romania 238 ▶ Slovenia 37 ▶ Spain 78 ▶ Sweden 48 ▶ The Netherlands 20
Total results: 1376.				
Country	LAG name	Main ESI Fund	ESIF Programme	
Austria	Nordburgenland Plus	European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)	Rural Development Programme - National	
Austria	Mittelburgenland Plus	European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)	Rural Development Programme - National	
Austria	Südburgenland Plus	European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)	Rural Development Programme - National	

UAKTUALNIONA BAZA DANYCH LGD

Baza danych LGD dostępna na stronie ENRD aktualnie obejmuje **ponad 1400 Lokalnych Grup Działania** finansowanych w ramach Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na terenie **16 państw UE**.

Baza danych LGD będzie nadal rozwijana o dane kontaktowe kolejnych lokalnych grup, w tym również tych, które działają w oparciu o Fundusz Rybacki (EFMR), Regionalnego Rozwoju (EFRR) i Społeczny (EFS).

Dodatkowe kroki w dziedzinie rozwijania bazy danych obejmą bardziej szczegółowe informacje na temat LGD oraz interaktywną **Wyszukiarkę partnerów**, która umożliwi i ułatwi współpracę międzyregionalną i międzynarodową.

i DODATKOWE INFORMACJE

- odwiedź stronę „Współpraca w ramach LEADER” oraz zakładkę dotyczącą minionych wydarzeń na stronie ENRD;
- zapoznaj się z propozycjami współpracy prowadzonej przez fachowców grupy roboczej pod adresem: http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader_pwg_cooperation_proposals.pdf
- przeczytaj deklarację sieci ELARD z Tartu zatytułowaną „Odnawianie LEADER/CLLD na lata 2020+”: <http://www.elard.eu/uploads/tartu-declaration-leader-clld2020.pdf>

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

**AKTUALNE INFORMACJE Z PUNKTU
INFORMACYJNEGO DS. OCENY**EUROPEAN
EVALUATION
HELPSDEK
FOR RURAL DEVELOPMENTPrzygotowywanie oceny innowacyjności PROW na okres
2014—2020

W obecnym okresie programowania położono większy nacisk na innowacje zmierzające do osiągnięcia w sposób zrównoważony celów na poziomie PROW i UE. Podejście do innowacji w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich będzie szersze z uwagi na specyfikę sytuacji poszczególnych państw członkowskich. Aby móc odpowiadać na pytania związane z innowacjami w ramach PROW, należy zrozumieć, w jaki sposób realizowanie działań PROW przyczynia się do innowacyjności obszarów wiejskich i, co ważniejsze, jak wpływa na cele PROW poprzez wspieranie technologicznej, instytucjonalnej lub społecznej innowacyjności.

**OCENIANIE INNOWACYJNOŚCI
W CELU ZAGWARANTOWANIA
REALIZACJI CELÓW UE**

Konieczność oceniania realizacji działań, których celem jest kultywowanie innowacyjności, ma trzy zasadnicze uzasadnienia:

1. Rozliczalność i przejrzystość.
2. Efektywne ukierunkowywanie wsparcia.
3. Umożliwienie wspólnego uczenia się.

Rozliczenie z realizacji działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich wymaga prezentowania postępów i osiągnięć w zakresie wdrożenia założeń polityki. W celu zapewnienia rozliczalności należy

ocenić, czy użyte zasoby są wykorzystywane w najbardziej efektywny i wydajny sposób.

Ocena innowacyjności może pomóc interesariuszom PROW w bardziej efektywnym i wydajnym ukierunkowywaniu wsparcia z myślą o realizowaniu założeń polityki. Ustalenia zebrane w toku oceny ułatwiają identyfikowanie najważniejszych beneficjentów programów, terytoriów, działań, kosztów i budżetów.

Ocena może stymulować proces wspólnego uczenia się interesariuszy w celu wzrostu innowacyjności. Ocena powodzenia lub porażki w realizacji strategii ukierunkowanej na pobudzenie innowacyjności jest istotnym elementem „procesu wspólnego uczenia się”, który jest korzystny dla wszystkich interesariuszy zaangażowanych w wymianę wiedzy.

RAPORTY DOTYCZĄCE INNOWACJI

Aby mierzyć skuteczność realizacji tych unijnych celów, państwa członkowskie powinny dokonać oceny i odpowiedzieć na szereg pytań dotyczących realizacji działań w dziedzinie innowacji.

Najlepszymi okazjami do sprawozdawczości w dziedzinie oceny innowacyjności jest okres składania rozszerzonych dorocznych raportów z implementacji (DRI) w 2017 r.

i 2019 r. oraz okres składania raportów ewaluacyjnych ex post. Kolejne oceny, począwszy od DRI składanych w 2017 r., wykorzystują ustalenia z poprzednich i z czasem stają się coraz bardziej rozległe pod względem zasięgu (zob. ilustracja).

**TEMATYCZNA GRUPA ROBOCZA
DS. OCENY INNOWACYJNOŚCI JUŻ
WYSTARTOWAŁA!**

Aby osiągnąć wspólne zrozumienie w dziedzinie wymogów związanych z ocenianiem innowacyjności, a także by poprowadzić interesariuszy przez proces gromadzenia informacji potrzebnych do uzyskania odpowiedzi na istotne wspólne pytania ewaluacyjne (CEQ), Europejski Punkt Informacyjny ds. Oceny uruchomił tematyczną grupę roboczą „Ocena innowacyjności w ramach PROW w okresie 2014–2020”. Podstawowym rezultatem prac tej grupy będzie niewiązujący, przejrzysty zbiór wytycznych przygotowany we współpracy z ekspertami w dziedzinie oceny.

Wytyczne zostaną opublikowane w drugiej połowie 2017 r. i będą odzwierciedlały wspólne ramy prawne UE, jak również zróżnicowane potrzeby interesariuszy z państw członkowskich w dziedzinie przygotowywania, przeprowadzania i zgłaszania ocen innowacyjności.

DRI 2017

Kwantyfikacja osiągnięć programowych pod względem innowacyjności, w tym przede wszystkim przez udzielenie odpowiedzi na wspólne pytania ewaluacyjne CEQ 1, CEQ 2 i CEQ 21 oraz ich właściwe wskaźniki.

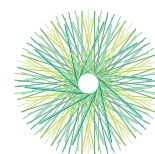
DRI 2019

Postęp na ścieżce ku innowacjom jako cel przekrojowy programu i jego wkład w realizację wymiernego celu UE w dziedzinie innowacyjności oraz inteligentny rozwój m.in. poprzez ocenę wkładu netto programu w wspieranie innowacyjności przez udzielenie odpowiedzi na wspólne pytania ewaluacyjne CEQ 23 i CEQ 30.

EX POST 2024

Wyniki oceny efektywności, wydajności, wpływu i osiągnięć PROW w odniesieniu do celu UE na 2020 r. w dziedzinie innowacyjności oraz przekrojowego celu rozwoju obszarów wiejskich pod kątem innowacyjności. Odpowiedzi na wspólne pytania ewaluacyjne CEQ1, CEQ2, CEQ21, CEQ23, CEQ30 oraz dotyczące programu pytania ewaluacyjne, wnioski i rekomendacje dotyczące innowacji.

AKTUALNE INFORMACJE OD EIP-AGRI

eip-agri
AGRICULTURE & INNOVATION

Grupy Dyskusyjne EIP-AGRI: przepis na innowacyjność

DLA KOGO? PRZEPIS SPODOBA SIĘ KAŻDEMU, KTO ANGAŻUJE SIĘ W INNOWACJE W SEKTORACH ROLNICTWA I LEŚNICTWA

Składniki:

- 1 konkretne pytanie dotyczące problemu trapiącego rolników,
- 20 ekspertów wybranych spośród kandydatów nadsyłających zgłoszenia przez stronę www.eip-agri.eu

W celu osiągnięcia najlepszych rezultatów wybieraj ekspertów pochodzących z różnych krajów i wywodzących się z różnych środowisk. Dzięki zróżnicowanemu ekspertom Twoja Grupa Dyskusyjna będzie jeszcze lepsza.

PRZYGOTOWANIE

Umieść ekspertów w jednym pomieszczeniu. Zaczekaj, aż omówią problemy, bazując na własnym doświadczeniu i fachowej wiedzy.

Powtórz czynność jeszcze raz w okresie jednego roku — Twoja grupa dyskusyjna przygotowuje końcowy raport.

Wskazówki:

- Pomysły dla Grup Operacyjnych;
- Potrzeby analizować na podstawie praktycznych doświadczeń;
- Opracowywać praktyczne rozwiązania konkretnych problemów.

Rezultaty mogą dotyczyć produkcji, przetwórstwa, konsumpcji, transportu lub wielu innych problemów.

DOSTĘPNE RÓŻNE SMAKI

W 2016 r. wystartowało pięć nowych grup dyskusyjnych EIP-AGRI poświęconych następującym zagadnieniom:

- Wykorzystanie w rolnictwie składników odżywczych pochodzących z recyklingu;
- Zrównoważona mobilizacja biomasy leśnej;
- Solidne i odporne systemy produkcji nabiału;
- Agroleśnictwo: integracja roślinności drzewiastej ze specjalistycznymi systemami uprawy i hodowli;
- Choroby i szkodniki w uprawie winorośli.

W lutym 2017 r. pracę rozpoczęły 2 nowe grupy dyskusyjne działające w następujących dziedzinach:

- Nowe praktyki oraz narzędzia w dziedzinie leśnictwa umożliwiające dostosowywanie się do zmian klimatycznych i minimalizowanie ich skutków;
- Wypas zwierząt jako sposób na podnoszenie zawartości węgla w glebie.

Najważniejszy składnik to Ty!

Grupy dyskusyjne polegają na Twojej wiedzy fachowej. Żeby dołączyć do grupy dyskusyjnej jako ekspert, po prostu odpowiedz na wezwanie ogłoszone na stronie www.eip-agri.eu oraz w comiesięcznym biuletynie.

Rezultaty prac grup dyskusyjnych są publikowane w wielu różnych formatach — od raportów końcowych przez broszury aż po jednostronicowe arkusze informacyjne. Wszystkie te dokumenty są udostępniane bezpłatnie. Jeśli chcesz przetłumaczyć jeden z naszych dokumentów, skontaktuj się z nami pod adresem: servicepoint@eip-agri.eu.

i DODATKOWE INFORMACJE

Więcej informacji na temat sposobu funkcjonowania grup dyskusyjnych oraz spodziewanych rezultatów ich pracy znajdziesz w statucie grup dyskusyjnych EIP-AGRI oraz broszurze dotyczącej grup dyskusyjnych.

Wszystkie grupy dyskusyjne mają swoje własne strony w witrynie EIP-AGRI. Rezultaty prac grup dyskusyjnych znajdziesz pod adresem: <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/content/focus-groups>.

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

WIADOMOŚCI DOTYCZĄCE UE

Przyszłość WPR

Na początku 2017 r. zainaugurowano szereg inicjatyw oraz działań ukierunkowanych na lepszą realizację Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz mających na celu zarysowanie przyszłych priorytetów w dziedzinie uprawnień.

- W okresie od lutego do maja 2017 r. odbyły się **konsultacje publiczne na temat przyszłości WPR**. Liczba interesariuszy, którzy odpowiedzieli na wezwanie, była bardzo wysoka — aż 320 000 osób udzieliło odpowiedzi. Dane zgromadzone w ramach konsultacji zostaną wykorzystane w komunikacie Komisji zaplanowanym na koniec 2017 r. Będzie on dotyczył aktualnej realizacji założeń WPR oraz potencjalnych przyszłych opcji w ramach polityki.
- W kwietniu 2017 r. Komisja Europejska wydała dokument ustanawiający **„Działania UE na rzecz inteligentnych wiosek”**. Projekt określa szereg istotnych inicjatyw europejskich w dziedzinach rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, badań, transportu, energetyki oraz polityki cyfrowej. Wśród wyróżnionych działań znalazły się: platformy wymiany, możliwości finansowania, działania sprzyjające budowaniu potencjału, wydarzenia, prace tematyczne oraz projekty badawcze.

- „Plan działania dla Cork 2.0” podsumowuje planowane i zrealizowane działania na obszarze UE, których celem jest wdrożenie każdego z dziesięciu elementów Deklaracji z Cork 2.0. Plan, opublikowany w marcu 2017 r. przez DG AGRI, ma formę nieustannie rozwijanego dokumentu zbierającego istotne inicjatywy.

DG AGRI zaprasza organizacje do dzielenia się informacjami o swoich wydarzeniach i inicjatywach pod adresem: conference@ec.europa.eu.

 DODATKOWE INFORMACJE

Plan działania dla Cork 2.0: http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/events/2016/rural-development/cork-action-plan_en.pdf

Działanie UE na rzecz inteligentnych wiosek:

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/rural-development-2014-2020/looking-ahead/rur-dev-small-villages_en.pdf

Konsultacje w sprawie WPR: https://ec.europa.eu/info/news/high-participation-public-consultation-future-common-agricultural-policy_pl

Badania UE w dziedzinie żywności i rolnictwa

Szereg europejskich projektów w dziedzinie badań oraz innowacji finansowanych z unijnych programów Horizon 2020 lub FP7 zaowocował powstaniem przydatnych zasobów wspierających inteligentne rolnictwo i usprawniających realizację założeń WPR.

- **Inteligentne technologie:** projekt **Internet of Food and Farm 2020** ma na celu przyspieszenie przyjmowania koncepcji „internetu rzeczy” przez europejskie rolnictwo i łańcuch żywnościowy; w ramach projektu **Smart-AKIS** utrzymywana jest bezpłatna platforma online przeznaczona do korzystania z inteligentnych technologii rolniczych.
- **Inteligentne usługi:** w ramach projektu **RECAP** powstaje cyfrowa platforma świadczenia usług publicznych i monitorowania zobowiązań w dziedzinie WPR; projekt **PRO-AKIS** zaowocował przygotowaniem materiałów na temat systemów informatycznych związanych ze wspieraniem rolników i świadczeniem usług doradczych; w toku projektu **AgriSpin** zebrano przykłady najlepszych praktyk w dziedzinie innowacji oraz systemów wsparcia w obrębie europejskiego rolnictwa.

- **Inteligentna biogospodarka:** w ramach szeregu projektów (**EuroPruning, ITAKA, GrassMargins, OPTIMISC, LogistEC, MultiBioPro, OPTIMA**) opracowano nowatorskie rozwiązania w dziedzinie biomasy wspierające szeroko pojętą europejską biogospodarkę.

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

Nowe fundusze europejskie ukierunkowane na środowisko naturalne oraz infrastrukturę szerokopasmowego dostępu do internetu

Komisja Europejska oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) ogłosiły niedawno dwie nowe inicjatywy dofinansowań unijnych mające wspierać projekty budowania infrastruktury szerokopasmowego dostępu do internetu oraz adaptacji do zmian środowiska i klimatu.

Fundusz doprowadzi do powstania platformy inwestycyjnej łączącej prywatne i publiczne zasoby w celu finansowania mniejszych i bardziej ryzykownych projektów infrastruktury szerokopasmowej na obszarach Europy ze słabą dostępnością internetu (których dużą część najprawdopodobniej będą stanowiły wsie). W ramach nowego funduszu planowana

jest inwestycja w 7–12 projektów w okresie od uruchomienia w połowie 2017 r. do 2021 r.

Program „**Bank on Nature**” ma zapewnić skrojone na miarę pożyczki oraz inwestycje dla ponad 30 przedsiębiorstw europejskich zorientowanych na środowisko naturalne, działających w sektorach leśnictwa, gospodarki wodnej, zrównoważonego rybołówstwa i turystyki. Jest to pierwsze porozumienie w sprawie pożyczek wspierane przez mechanizm finansowy na rzecz kapitału naturalnego, którego celem jest podnoszenie poziomu inwestycji w bioróżnorodność oraz adaptację do zmian klimatycznych w oparciu o środowisko naturalne.

DODATKOWE INFORMACJE

Connecting Europe Broadband Fund (Fundusz na rzecz podłączenia Europy za pomocą łączy szerokopasmowych): http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4351_en.htm

Natural Capital Financing Facility (Mechanizm finansowy na rzecz kapitału naturalnego): <http://www.eib.europa.eu/products/blending/ncff/index.htm>

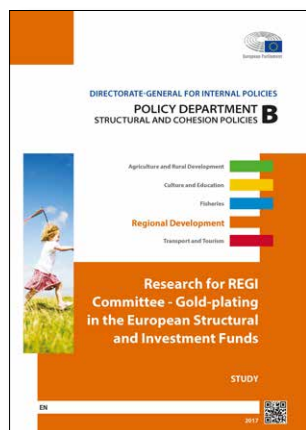

Promowanie unijnych produktów rolno-spożywczych

Bezpłatne narzędzie online będzie wspierało europejskich producentów oraz małe i średnie przedsiębiorstwa z sektora wyrobów rolno-spożywczych w dostępie do nowych rynków spoza UE. Będzie to kompleksowa platforma zapewniająca dostęp do informacji na temat ekspansji na nowe rynki zbytu oraz funduszy unijnych wspierających kampanie promocyjne, jak również do narzędzia umożliwiającego wyszukiwanie partnerów. Dowiedz się więcej na:

<http://ec.europa.eu/chafea/agri/>

Unijne przewodniki i publikacje

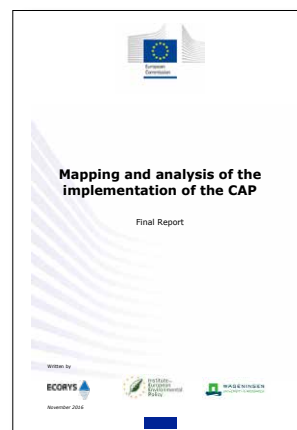
ISBN 978-92-846-0244-5

Badanie jest poświęcone występowaniu, przyczynom oraz skutkom nadmiernie rygorystycznego wdrażania przepisów w obrębie EFSI. Zaproponowano w nim również rozwiązania oraz zalecenia mające zredukować obecność tego zjawiska w okresach programowania 2014–2020 oraz po 2020 r.

ISBN 978-92-79-60979-4

W podręczniku omówiono: proces angażowania interesariuszy, zasady dobrego zarządzania, wybór projektów, współpracę międzynarodową, a także monitorowanie w obrębie strategii inteligentnej specjalizacji regionów UE.

ISBN 978-92-79-54679-2

Badanie zgłębia problematykę implementowania przez państwa decyzji związanych z bezpośrednimi płatnościami dla rolników oraz środków rozwoju obszarów wiejskich. Zawarto w nim również rekomendacje dotyczące przyszłości WPR.

WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

Infografiki — planowane wydatki publiczne na poszczególne priorytety PROW

Państwa członkowskie i regiony UE opracowują Programy Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) pod kątem swoich indywidualnych potrzeb. Zakres, w jakim indywidualne działania PROW są wspierane w ramach poszczególnych priorytetów unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich, doskonale ilustruje strategiczne podejścia wykorzystywane do realizowania celów polityki (zob. również wydanie wiosenne Rural Connections 2016, str. 13). Wszystkie grafiki zostały oparte na funduszach programowanych przez instytucje zarządzające w ramach ich PROW (planowe wydatki publiczne) — stan na marzec 2016 r.

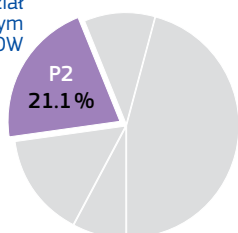
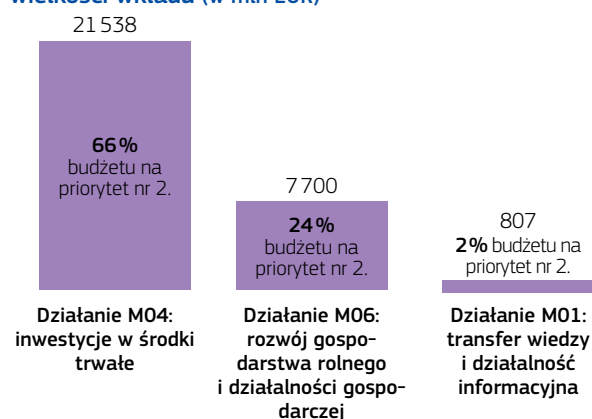
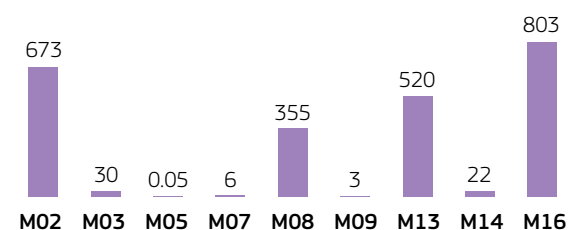
Działania PROW 2014–2020:

- Działanie M01: transfer wiedzy i działalność informacyjna
- Działanie M02: usługi doradcze
- Działanie M03: programy jakości
- Działanie M04: inwestowanie w aktywa materialne
- Działanie M05: naprawianie szkód i zapobieganie szkodom
- Działanie M06: rozwój gospodarstwa rolnego i działalności gospodarczej
- Działanie M07: podstawowe usługi i odnowa wsi
- Działanie M08: inwestycje w obszary leśne
- Działanie M09: grupy i organizacje producentów
- Działanie M10: działania rolno-środowiskowo-klimatyczne
- Działanie M11: rolnictwo ekologiczne
- Działanie M12: Natura 2000 i Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW)
- Działanie M13: obszary z naturalnymi ograniczeniami
- Działanie M14: dobrostan zwierząt
- Działanie M15: działania leśno-środowiskowo-klimatyczne
- Działanie M16: współpraca
- Działanie M17: zarządzanie ryzykiem
- Działanie M18: płatności uzupełniające dla Chorwacji
- Działanie M19: LEADER/CLLD

PRIORYTET 2

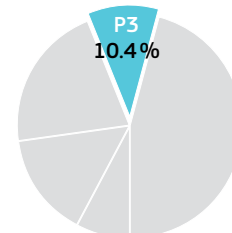
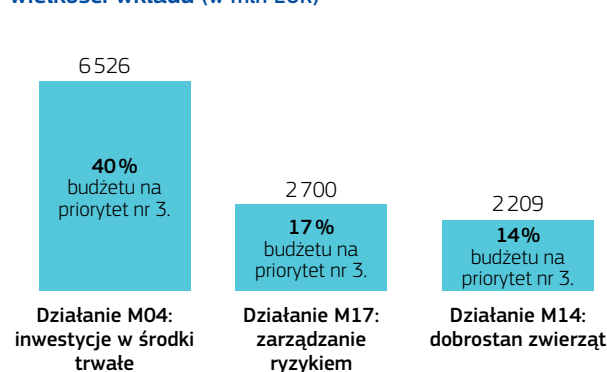
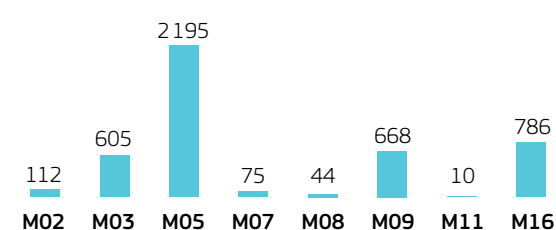
RENTOWNOŚĆ
I KONKURENCYJNOŚĆ
GOSPODARSTW ROLNYCH
(32,5 MLD EUR)

Udział
w łącznym
budżecie PROW

Lista trzech najważniejszych działań pod względem wielkości wkładu (w mln EUR)**Inne działania będące źródłem wkładu (w mln EUR)****PRIORYTET 3**

ORGANIZACJA ŁAŃCUCHA
ŻYWNOŚCIOWEGO
I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM
(16,1 MLD EUR)

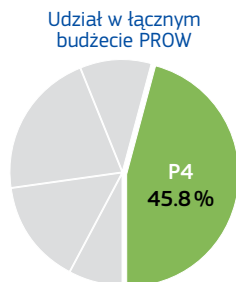
Udział w łącznym
budżecie PROW

Lista trzech najważniejszych działań pod względem wielkości wkładu (w mln EUR)**Inne działania będące źródłem wkładu (w mln EUR)**

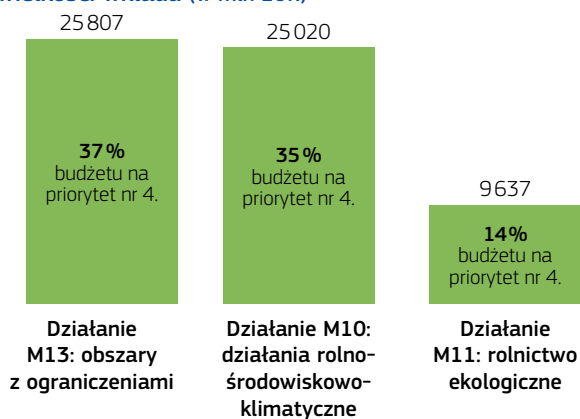
WIADOMOŚCI I AKTUALNE INFORMACJE

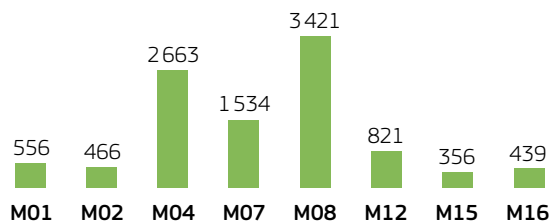
PRIORYTET 4
ODTWARZANIE,
OCHRONA I WZMACNIANIE
EKOSYSTEMÓW
(70,7 MLD EUR)

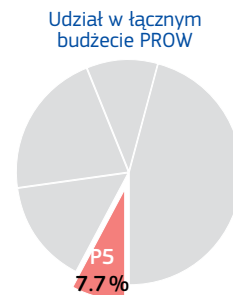
Lista trzech najważniejszych działań pod względem wielkości wkładu (w mln EUR)

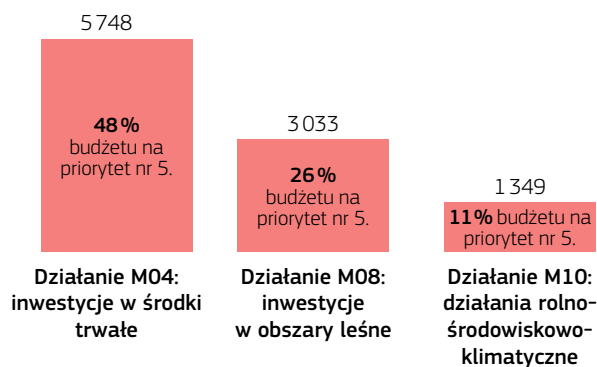
Inne działania będące źródłem wkładu (w mln EUR)

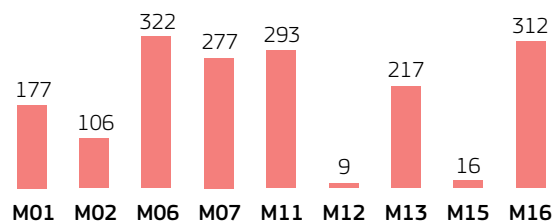
PRIORYTET 5
ZASOBOOSZCZĘDNA
GOSPODARKA ODPORNA
NA ZMIANY KLIMATU
(11,9 MLD EUR)

Lista trzech najważniejszych działań pod względem wielkości wkładu (w mln EUR)

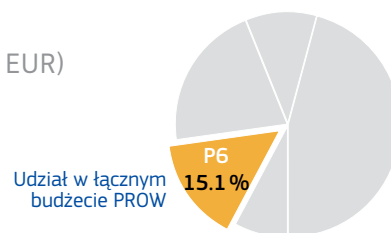
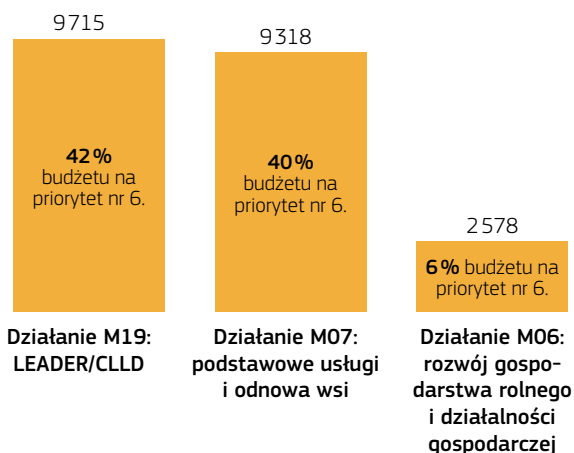

Inne działania będące źródłem wkładu (w mln EUR)

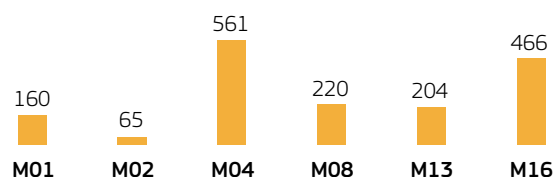

PRIORYTET 6
WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I ROZWÓJ GOSPODARCZY (23,3 MLD EUR)

Lista trzech najważniejszych działań pod względem wielkości wkładu (w mln EUR)

Inne działania będące źródłem wkładu (w mln EUR)

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Wpływowy doradca dla gospodarstw rolnych

Dr Áine Macken-Walsh

W niniejszym artykule przedstawiam spostrzeżenia dotyczące programu badań socjologicznych prowadzonych przez irlandzki organ ds. rozwoju rolnictwa i żywności Teagasc⁽¹⁾. Rezultaty tych badań podkreślają rolę wpływowego doradcy jako osoby nie tylko posiadającej wiedzę techniczną, ale też rozumiejącej kulturę rolniczą i sposoby myślenia rolników, jak również wyczułonej na zróżnicowanie w nastawieniach społeczności rolniczej.

Dr Áine Macken-Walsh pełni funkcję starszego specjalisty ds. badań na potrzeby programu gospodarki i rozwoju obszarów wiejskich (REDP) prowadzonego przez irlandzką instytucję Teagasc. aine.mackenwalsh@teagasc.ie

CZYNNIKI MOTYWUJĄCE: PIENIĄDZE, DUMA I RELACJE

Socjologia to nauka o schematach zachowań w społeczeństwie. Badania socjologiczne prowadzone na obszarach wiejskich sugerują, że pieniądze nie są jedynym bodźcem kierującym działaniami rolników. Istotnymi czynnikami motywującymi są także inne formy „kapitału”, w tym kapitał kulturowy (to, z czego rolnicy czerpią dumę — np. tereny uprawne) czy kapitał społeczny (znaczenie relacji).

Świadomość tych czynników pomaga doradcom wypracowywać lepszy punkt startowy dla pracy z rolnikami oraz uniknąć pułapek takich jak przeświadczenie, że rolnicy są zainteresowani tylko pieniędzmi.

WIEDZA ROLNIKÓW: FAKTY, TRADYCJA I PRZYZWYCZAJENIA

Frank Vanclay, profesor geografii kulturowej na Uniwersytecie w Groningen, przypomina nam, że „rolnicy mają swoją własną wiedzę”. W przekonaniu rolników „nauka i doradztwo nie są automatycznie słuszne ani wiarygodne”.⁽²⁾ Badania profesora Vanclaya spotkały

się z przychylnością ze strony doradców rolniczych zaangażowanych w badania Teagasc.

Wiedza posiadana przez rolnika kształtuje sposób, w jaki interpretuje i traktuje nową wiedzę. Oznacza to, że wpływanie na rolników może się wiązać nie tylko z przedstawianiem nowej wiedzy, ale też często ze zmienianiem dotychczasowej. W tym zakresie przydatne jest zrozumienie zakresu wiedzy rolników w danej dziedzinie. W rezultacie badań prowadzonych przez Teagasc⁽³⁾ określono trzy szersze kategorie wiedzy posiadanej przez rolników:

1. Rolnicy posługują się „twierdzeniami”, które mogą, ale nie muszą być zgodne z faktyczną wiedzą naukową. Starania zmierzające do zidentyfikowania twierzeń rolników mogą pozwolić na określenie różnic i braków, co z kolei umożliwia ustalenie możliwości do ukierunkowanej wymiany wiedzy.
2. „Skrypty kulturowe” to krążące wśród rolników tradycje lub opowieści, które mogą mieć na nich bardzo silne oddziaływanie. Podczas interakcji z rolnikami oraz przekazywania im nowej wiedzy doradcy powinni mieć świadomość istniejących skryptów kulturowych lub opowieści. Takie opowieści mogą posłużyć doradcom do debaty, a także mogą zawierać wnioski wspierające i wzbogacające ich pracę.
3. Świadomość „przyzwyczajień i schematów” rolników jest niezbędna do zrozumienia, jak nowa wiedza wpasowuje się w praktykę. Nowe, sprawdzające się w praktyce przyzwyczajenia i schematy mogą być współtworzone przez rolników oraz doradców w ramach prawdziwych procesów wymiany wiedzy na poziomie gospodarstwa rolnego.

DZIAŁACZE: KTO MA WPŁYW I DLACZEGO?

W toku badań prowadzonych przez Teagasc⁽⁴⁾ odkryliśmy, że wiedza rówieśników jest często postrzegana przez

(1) Badania finansowane ze środków Teagasc, programu Walsh Fellowship Scheme realizowanego w ramach organizacji Teagasc, a także irlandzkiego funduszu na rzecz stymulowania badań rolno-spożywczych i morskich.

(2) „Social Principles for Agricultural Extension to Assist in the Promotion of Natural Resource Management” [Społeczne reguły doradztwa rolniczego wspomagające promowanie gospodarowania naturalnymi zasobami], Australian Journal of Experimental Agriculture, 2004, s. 220 (Australijski Dziennik Rolnictwa Eksperymentalnego).

(3) „Using Sociology to Enhance Herd Health Interventions” [Wykorzystywanie socjologii w celu usprawnienia realizacji działań związanych ze zdrowiem stada], Teagasc REDP Working Paper Series, 2016 (Dokument Roboczy, Seria, 2016).

(4) „An Actor-Oriented Approach to Understanding Dairy Farming in a Liberalised Regime: a Case Study of Ireland’s New Entrant Scheme Land Use Policy” [Zorientowane na działacza podejście do zrozumienia mleczarstwa w zliberalizowanym systemie: studium przypadku irlandzkiego programu gospodarki gruntowej nowych rolników], Elsevier, 2016.

© teagasc

Wpływowi doradca rozumie rolnika i współpracuje z nim jako partner.

innych rolników jako wiarygodna, przydatna oraz godna zaufania — a przez to wpływa — ponieważ wywodzi się z praktycznego, życiowego doświadczenia.

Członkowie rodziny mają szczególnie duży wpływ na ważne strategiczne decyzje podejmowane w gospodarstwie rolnym, na przykład w sprawie znacznych inwestycji finansowych. Taki stan często odzwierciedla zależność rodzinnych gospodarstw od zaangażowania, pracy oraz zasobów szerokiego grona rodzinnego.

W przypadku działaczy będących „ekspertami” lub „profesjonalistami” stwierdziliśmy, że próby przekonywania były odbierane przez rolników negatywnie — w szczególności, gdy działacze próbowali zachęcać rolników do dokonania zakupu i czerpać materialne zyski z ich konkretnych decyzji. Podobne spostrzeżenia poczyniliśmy w sytuacji, gdy działania doradców były postrzegane jako próba przekonywania do określonych racji — nawet gdy były poparte naukowymi „najlepszymi praktykami”.

Z drugiej jednak strony, kiedy relacje między rolnikiem a profesjonalistą charakteryzowały się równością, a porada była indywidualnie dostosowywana, doradca mógł w znacznym stopniu wpływać na decyzje rolnika.

Jak ustaliliśmy w toku badań, ci rolnicy, którzy nie mieli pewności, że otrzymują od doradców wsparcie niezbędne do rozpoczęcia dużych przedsięwzięć rozwojowych w swoich gospodarstwach rolnych, byli mniej skłonni do podejmowania takich przedsięwzięć.⁽⁵⁾

DORADCA JAKO MODERATOR

Nasze badania skupiły się na roli doradcy jako moderatora. Przeanalizowaliśmy „receptę” na udane grupowe dyskusje w gronie rówieśniczym z perspektywy rolnika. Jakość oraz istotność informacji przekazywanych grupie, a także to, jak

dobrze spotkania grupowe są moderowane i organizowane, są kluczowymi bodźcami do uczenia się.⁽⁶⁾

Duże znaczenie ma również dynamika relacji wewnątrz grupy. Żeby omawiać rozwiązania, rolnicy musieli czuć się w grupie wystarczająco bezpiecznie, by wyjawic naturę problemów, z którymi się borykają. Ważne było także poczucie solidarności przejawiane w gotowości rolników, by pomagać sobie nawzajem w trudnych okresach.

Dobra zabawa i przyjemność z przynależenia do grupy mogą umacniać pozytywną dynamikę oraz poczucie swobody w grupie. Współpraca, zaufanie, równouprawnienie i brak obaw zostały zidentyfikowane jako niezbędne dla prowadzenia rozmów w atmosferze równości i otwartości.

WNIOSKI

Współczesny doradca polega w mniejszym stopniu na tradycyjnych formach wpływania, takich jak „informowanie”, a staje przed wyzwaniem pracy z rolnikami na zasadach „partnerstwa”. Niezwykle ważna jest świadomość roli różnorodności w kontekście innowacji oraz znaczenia perspektyw i wiedzy dla zróżnicowanego grona interesariuszy.

Poprzez „odrzućenie” tradycyjnych metod wywierania wpływu — takich jak przekonywanie czy instruowanie — można dojść do bardziej uzasadnionych, skutecznych i społecznie uznawanych form oddziaływania na drodze równości, debaty, pertraktacji i uczenia się.

(5) „A Qualitative Study of Irish Beef Farmers’ Production Decisions: Summary and Implications for Extension” [Badanie jakościowe decyzji dotyczących produkcji podejmowanych przez irlandzkich hodowców bydła: podsumowanie oraz implikacje dla doradztwa], Teagasc, 2012.

(6) „Discussion Groups: Five Key Ingredients for Success” [Grupy dyskusyjne: Pięć kluczowych składników sukcesu], Irish Farmers Journal, 2016.

📄 DODATKOWE INFORMACJE

- www.teagasc.ie
- www.researchgate.net/profile/Aine_Macken-Walsh

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Słoweńskie LGD w akcji

Andreja Trček i Matej Štepec

W Słowenii rozwój lokalny kierowany przez społeczność (CLLD) jest finansowany ze środków trzech funduszy. Do końca października 2016 r. ministerstwa wydały pozytywne decyzje w sprawie wszystkich 37 lokalnych grup działania (LGD) na okres 2014–2020, obejmując tym samym całe terytorium Słowenii.

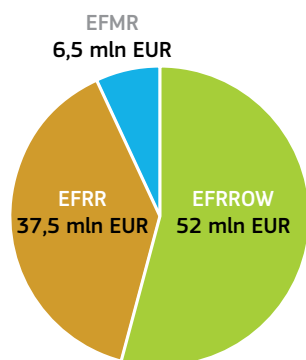

Andreja Trček jako ekspert w dziedzinie LEADER w Ministerstwie Rolnictwa, Leśnictwa i Żywności Słowenii.
Andreja.Trcek@gov.si

Podjęcie LEADER zostało wdrożone w Słowenii w okresie programowania 2007–2013. Za sprawą 33 LGD wdrożono ponad 1400 projektów LEADER na obszarze 95% terytorium Słowenii, dowodząc skuteczności tej metody w realizowaniu lokalnych celów rozwojowych.

CLLD W SŁOWENII FINANSOWANE Z WIELU ŹRÓDEŁ

Słowenia aktualnie realizuje program Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (CLLD) przy wykorzystaniu trzech funduszy: 52 mln EUR w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW); 6,5 mln EUR w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) oraz 37,5 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Źródło: Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa i Żywności Słowenii.

Matej Štepec pracuje w Jednostce Wsparcia Sieci Słoweńskiej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich przy Ministerstwie Rolnictwa, Leśnictwa i Żywności Słowenii.
Matej.Stepec@gov.si

Do końca października 2016 r. Lokalne Strategie Rozwoju (LSR) wszystkich 37 słoweńskich LGD otrzymały zatwierdzenie, w rezultacie czego całe terytorium kraju zostało objęte ich zasięgiem. Każda lokalna strategia rozwoju korzysta z funduszy EFRROW i EFRR, a cztery z nich również z EFMR.

Połączenie różnych europejskich funduszy poprzez CLLD pozwala lokalnym grupom na wdrażanie kompleksowych i bardziej złożonych projektów bez ograniczania się wyłącznie do obszarów wiejskich.

LOKALNE STRATEGIE ROZWOJU NA OKRES 2014–2020

Podczas przygotowywania swoich LSR na okres 2014–2020 lokalne partnerstwa musiały uwzględnić następujące kluczowe wyzwania:

1. Tworzenie miejsc pracy.
2. Rozwijanie podstawowych usług.
3. Ochrona zasobów środowiskowych i naturalnych.
4. Większe włączenie młodzieży, kobiet oraz grup narażonych (bezrobotnych, Romów, osób starszych).

W praktyce cele w ramach LSR w większości skupiają się na podnoszeniu konkurencyjności, lokalnej samowystarczalności, promowaniu krótkich łańcuchów dostaw, zwalczaniu wysokiego bezrobocia, odnoszeniu się do problematyki zmian klimatu, ulepszaniu podstawowych usług (w tym lokalnej infrastruktury), ochronie zasobów środowiskowych i naturalnych oraz promowaniu społecznego włączenia.

Z chwilą zatwierdzenia Lokalnej Strategii Działania LGD otrzymują prawo do korzystania ze wszystkich właściwych funduszy unijnych. Proces ten odbywa się na podstawie ustalonych kryteriów, takich jak powierzchnia objęta zasięgiem LGD, liczba mieszkańców oraz poziom rozwinięcia obszaru.

LGD wybierają działania, na które chcą otrzymać dofinansowanie — korzystając z podziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego” — w oparciu o kryteria doboru określone w LSR. Pierwsze projekty zostały już wybrane przez LGD i przedłożone Agencji Płatniczej w celu uzyskania ostatecznego zatwierdzenia.

Pod koniec grudnia 2016 r. Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa i Żywności opublikowało pierwsze wezwanie do współpracy, które było otwarte do 31 marca 2017 r. Pierwsze decyzje w sprawie zatwierdzeń mają zapaść w terminie do czterech miesięcy od daty zamknięcia.

DODATKOWE INFORMACJE

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich Słowenii:
www.program-podezelja.si/en/national-rural-network

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

„Regionalne anteny” w Słowacji

Michaela Töröková

W skład Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Słowacji wchodzi jedna jednostka centralna oraz osiem regionalnych gałęzi zwanych „regionalnymi antenami”.

Michaela Töröková pracuje w Jednostce Wsparcia Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Słowacji torokova@arvi.sk

Struktura każdej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Słowacji (KSOW) różni się w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie sposobu funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w Słowacji.

KRAJOWA SIĘĆ OBSZARÓW WIEJSKICH SŁOWACJI

Organizacją koordynującą słowackiej KSOW na okres 2014–2020 jest Słowacka Agencja na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ARVI), podlegająca Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi — identyczny system obowiązywał w poprzednim okresie programowania.

Organizacja ARVI funkcjonuje od 20 lat. Aktualnie jej głównymi funkcjami są: zbieranie, analizowanie i rozpowszechnianie informacji związanych z PROW, przekazywanie informacji na temat PROW instytucjom zarządzającym, wspieranie działań ukierunkowanych na zrównoważony, zbilansowany rozwój społeczno-ekonomiczny obszarów wiejskich, a także zapewnianie doradztwa potencjalnym i obecnym interesariuszom PROW.

JEDNOSTKA WSPARCIA KRAJOWEJ SIECI OBSZARÓW WIEJSKICH

Obowiązki w dziedzinie wsparcia oraz animacji KSOW są rozdzielane między centralną jednostkę oraz osiem regionalnych gałęzi zwanych „regionalnymi antenami”. Każda antena została wybrana i zatwierdzona przez Słowackie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Jednostka centralna mieści się w Nitrze, prawie 100 km poza obszarem stolicy kraju — Bratysławy. Osiem zdecentralizowanych regionalnych anten zostało rozlokowanych w regionach Bratysławy, Trnawy, Nitry, Trenczyna, Bańskiej Bystrzycy, Żyliny, Preszowa oraz Koszyc.

Członkowie centralnej jednostki wsparcia słowackiej KSOW wspólnie z członkami anten tworzą jeden zespół, który zapewnia współpracę opartą na regularnej komunikacji, udostępnianiu informacji, a także bliskim współdziałaniu w dziedzinie wspólnych, uzgodnionych działań.

ZNACZENIE REGIONALNYCH ANTEN

Działalność regionalnych anten jest bardzo zbliżona do działalności jednostki centralnej. Do najważniejszych zadań należą: zbieranie i rozpowszechnianie informacji, działalność informacyjna i edukacyjna, współpraca na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz promowanie KSOW.

Regionalne anteny odgrywają bardzo istotną rolę w implementacji naszego PROW, ponieważ ich relacje z beneficjentami są bliższe niż jednostki centralnej, co pozwala im lepiej wsłuchiwać się w potrzeby beneficjentów i je rozumieć. Anteny mogą być uznawane za kluczowy element podejścia oddolnego w Słowacji.

Zadaniem anten jest przekazywanie komunikatów, wysuwanie propozycji, a także wskazywanie konkretnych potrzeb jednostce centralnej oraz instytucji zarządzającej. Rolą jednostki centralnej jest wykorzystywanie tych informacji i pomaganie wszystkim powiązanim stronom oraz interesariuszom w budowaniu relacji, jak również podtrzymywanie współpracy krajowej i międzynarodowej.

Regionalne anteny mogą pomagać w komunikowaniu lokalnym interesariuszom możliwości dostępnych w ramach PROW.

© Ekoslov Consulting

 DODATKOWE INFORMACJE

www.nsrv.sk

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Osiąganie rezultatów sposobem CLLD

Yves Champetier

Na przestrzeni ostatnich 25 lat miałem przyjemność śledzić z bliska ewolucję LEADER oraz uczestniczyć w sukcesach i wyzwaniach tej wspaniałej inicjatywy. Poczynione w tym czasie postępy są imponujące.

Yves Champetier (AEIDL), esperto tematico della RESR ed ex Direttore dell'Unità di coordinamento di LEADER I e dell'Osservatorio LEADER II.
info@aeidl.eu

NIEWYKORZYSTANY POTENCJAŁ

Poczawszy od wstępnej „inicjatywy społecznej” — eksperymentu obejmującego względnie niewielką liczbę obszarów wiejskich — koncepcja rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (CLLD) upowszechniła podejście LEADER w praktycznie wszystkich obszarach wiejskich, prawie wszystkich obszarach przybrzeżnych, a także niektórych obszarach miejskich UE.

Oznacza to, że tysiące działaczy uczestniczą dziś w implementacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR), które stały się przedmiotem licznych badań i kolektywnych analiz. Daje to olbrzymi potencjał w dziedzinie kształtowania dynamiki naszych terytoriów i całej Europy.

Niemniej przed nami jeszcze mnóstwo pracy, zanim programy LEADER/CLLD będą w stanie uwolnić kreatywny potencjał tych lokalnych grup. Musimy się zmierzyć z poważnymi wyzwaniami.

Jednym z większych problemów w ostatnim czasie było opóźnienie w uruchomieniu wielu programów na okres 2014–2020. W okresie do początku grudnia 2016 r. zaledwie 1800 spośród szacowanych 3000 lokalnych grup zostało wybranych do otrzymania wsparcia w ramach CLLD ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, a mniej niż 1000 rozpoczęło wdrażanie projektów.

Co więcej, przerwy między okresami programowania dla niektórych ponownie zaakceptowanych LGD doprowadziły do dużej rotacji w ich zespołach ds. animacji i zarządzania, co skutkowało utratą pędu.

Dużym problemem jest wciąż biurokracja. O ile na poziomie europejskim poczyniono pewne starania w kierunku usprawnień administracyjnych — m.in. w postaci skutecznych działań za sprawą ENRD oraz nowych uproszczeń zaproponowanych przez Komisję Europejską — potrzebny jest dalszy postęp, w tym na poziomie krajowym i regionalnym.

Umocnienie dialogu między grupami LEADER a instytucjami zarządzającymi może mieć kluczowe znaczenie dla

identyfikowania i mobilizowania środków odblokowywania potencjału innowacyjności lokalnych grup.

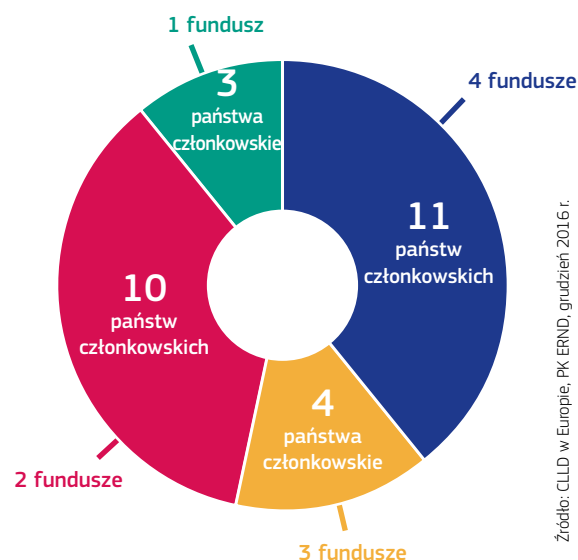
MAKSYMALIZOWANIE KREATYWNOŚCI

LEADER nie jest bankomatem ani dodatkową warstwą urzędników. Wręcz przeciwnie — LGD należy postrzegać w kategoriach think tanków działających na rzecz przyszłości swoich terytoriów oraz rozwiązywania ich problemów. Musimy rozważyć możliwości zmiany schematów komunikowania się, tak aby zaangażować w proces jak największą liczbę lokalnych działaczy i włączyć nowe głosy oraz perspektywy, a także promować kreatywność, współpracę i przedsiębiorczość.

Musimy traktować priorytetowo inicjatywy obywatelskie o wymiarze kolektywnym, umacniającym lokalne więzi, oraz lokalnych innowatorów, którzy są w stanie reformować gospodarkę terytorialną. Nasze wysiłki powinny zmierzać do badania potencjału w nowych dziedzinach, takich jak gospodarki oparte na współpracy, dzieleniu się, społeczeństwie, ekologii czy modelu obiegowym.

To olbrzymie przedsięwzięcie, ale dla mnie ma ono fundamentalne znaczenie. Dzięki niemu programy CLLD będą mogły wspierać zarówno transformację terytorialną, jak i przekształcenia o charakterze ekologicznym, energetycznym czy społecznym, których dzisiejsza Europa tak bardzo potrzebuje.

Programy wielofunduszowe CLLD w UE

Źródło: CLLD w Europie, PK ERND, grudzień 2016 r.

John Grieve
Punkt Kontaktowy ENRD

W dniach 7–8 grudnia 2016 r. w miejscowości Båstad w szwedzkim regionie Skania odbyły się rozmowy z udziałem ponad 130 przedstawicieli Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich, instytucji zarządzających, Lokalnych Grup Działania oraz służb Komisji związanych z czterema funduszami EFSI. Tematem dyskusji było osiągnięcie rezultatów sposobem CLLD.

Uczestnicy wydarzenia uznali, że LEADER — inicjatywa, która na początku była swego rodzaju rewolucją — dziś pada ofiarą biurokracji. Pojawiły się głosy: „Metoda musi zapewniać rezultaty. Jednak przede wszystkim musi mieć możliwość wejścia w życie”.

Podczas spotkania omawiano „plan usprawnienia” metody LEADER/CLLD w trzech głównych obszarach:

1. Wspólne starania interesariuszy ukierunkowane na przekształcenie CLLD z metody opartej na podejściu hierarchicznym w metodę bazującą na większej współpracy mogłyby zaowocować usprawnieniem lokalnych **partnerstw i zarządzania**. Opracowanie i wdrożenie planu komunikacji dla CLLD mogłoby wzmocnić porozumienie między poziomami, zaś regularne, niezależnie kierowane spotkania instytucji zarządzających i LGD mogłyby pomóc w zdobywaniu zaufania.
2. **Finansowanie, realizowanie i raportowanie** mogłoby zostać usprawnione poprzez utworzenie jednego prostego zbioru reguł wdrażania na poziomie unijnym oraz jednego organu wdrażającego dla CLLD na poziomie instytucji zarządzającej. W krótkiej perspektywie systemy realizacji mogłyby zostać usprawnione dzięki wymianie informacji pomiędzy grupami roboczymi ukierunkowanym na harmonizowanie systemów i wprowadzanie elastyczności.
3. **Praça z wykorzystaniem lokalnych aktywów** oznacza budowanie zaufania oraz umożliwienie ludziom podejmowania prawdziwych decyzji w duchu współodpowiedzialności. Żeby wesprzeć ten model, należy przeszkolić lokalnych interesariuszy w obrębie łańcucha dostaw oraz zadbać o skuteczną komunikację. Lokalne innowacje mają kluczowe znaczenie, jednak aby je osiągnąć, należy koniecznie być przygotowanym na porażki — pod warunkiem, że cały proces opiera się na zasadach przejrzystości, zaufania i uczenia się.

Peter Rundkvist
LGD Långs Göta Älv, Szwecja

Uważam, że procedury finansowania wielofunduszowego CLLD powinny zostać lepiej zaadaptowane i zsynchronizowane na poziomie lokalnym. Kwestia ta została naświetlona podczas konferencji w bardzo konstruktywny i zachęcający sposób. Bezpośrednia wymiana perspektyw i doświadczeń pomiędzy służbami Komisji a przedstawicielami LGD była olbrzymim krokiem naprzód!

Peter Cook
Opportunity North East,
Wielka Brytania

Metoda CLLD może być sprężysta, ale musi pozwalać na podejmowanie ryzyka i uczenie się na porażkach. „Góra” musi zapewnić „dołowi” swobodę i rozluźnić swoje mechanizmy kontroli. Aby częściej podejmować ryzyko, możemy być zmuszeni do sięgnięcia po fundusze z sektora prywatnego — na przykład za sprawą crowdfundingu — jako uzupełnienie finansowania ze środków UE.

Gerallt Llewelyn Jones
Menter Mon LAG, Walia

CLLD ma dwa znaczenia: lokalne innowacje (mały wymiar) i progresywny rozwój (duży wymiar).

Gabriel O'Connell
LGD Monaghan, Irlandia

Znaczenie budowania sieci kontaktów w obrębie UE musi być większe, tak aby umożliwiło naturalne przenikanie się pomysłów, koncepcji i metod pracy.

DODATKOWE INFORMACJE

Prezentacje, ustalenia oraz arkusze informacyjne z seminarium ENRD pod hasłem „Osiąganie wyników sposobem CLLD: stosowanie metody w praktyce” są dostępne pod adresem: http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/achieving-results-clld-way-putting-method-work_pl
Czterostronnicowe podsumowanie wydarzenia można znaleźć na stronie: http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s3_clld-highlights.pdf

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Nowa polityka wobec obszarów wiejskich Szwecji

Maria Gustafsson

Po raz pierwszy w mojej trzydziestoletniej karierze związanej z rozwojem obszarów wiejskich Szwecja ma możliwość wdrożenia spójnej polityki rozwoju obszarów wiejskich.

Maria Gustafsson jest kierownikiem Jednostki Wsparcia Krajowej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich Szwecji oraz byłym tymczasowym członkiem sekretariatu Szwedzkiego Komitetu Parlamentarnego ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich.
Maria.Gustafsson@jordbruksverket.se

W KIERUNKU SPÓJNIEJSZEJ POLITYKI ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Szwedzki komitet parlamentarny jednogłośnie złożył 75 propozycji dotyczących nowej polityki rozwoju obszarów wiejskich. To bardzo ważna wiadomość dla tego kraju. Propozycje te kładą podwaliny pod spójniejszy system prawny Szwecji, w którym każdy, niezależnie od miejsca zamieszkania, będzie miał dostęp do środków niezbędnych do życia.

Nowe ustalenia mają kluczowe znaczenie, ponieważ dotychczas kwestia rozwoju obszarów wiejskich była z reguły marginalizowana jako podrzędny wymiar polityki regionalnej lub rolniczej. Nowe propozycje są okazją do implementacji prawdziwie spójnej polityki rozwoju obszarów wiejskich Szwecji.

Podczas prac nad tymi rekomendacjami komitet parlamentarny wzorował się na niektórych kluczowych przesłaniach Deklaracji z Cork 2.0. Uznano, że obszary wiejskie oferują rozwiązanie wielu problemów, jakie niesie ze sobą przyszłość — w tym w sferze środowiska naturalnego i gospodarki — jednak tylko pod warunkiem, że wsie będą miejscami zapewniającymi właściwe warunki do życia i pracy.

Niwelowanie coraz większych nierówności w dostępie do usług publicznych w różnych częściach kraju może przynieść dalekosiężne korzyści w zakresie zaufania społecznego oraz demokracji, a także przywrócić „społeczne porozumienie” między obywatelami a sektorem publicznym.

NOWE PROPOZYCJE

Wachlarz 75 zaproponowanych działań jest wewnętrznie spójny. Większość z nich ma na celu ulepszenie dostępu do infrastruktury cyfrowej, niezbędnych środków w dziedzinie wiedzy oraz pracy, integracji globalnych łańcuchów produkcyjnych oraz do szerszych rynków. Ich celem jest również usprawnianie dostępu do usług, transportu, finansowego wsparcia inwestycji itd.

Prawie wszystkie zaproponowane działania obejmują swoim zasięgiem całość obszarów wiejskich Szwecji, jednak część ogranicza się tylko do najbardziej oddalonych i najmniej zaludnionych miejsc borykających się z największymi problemami w dziedzinie demografii, zatrudnienia oraz działalności zawodowej.

Niezwykle istotnym jest fakt, że zaproponowane działania bazują na podejściu międzysektorowym wymagającym większej koordynacji między służbami oraz współpracy działaczy z różnych sektorów.

Cztery spośród tych działań mają na celu polepszenie warunków dla wspierania rozwoju obszarów wiejskich przez społeczeństwo obywatelskie. Z kolei inne zmierzają do pogłębiania wiedzy na temat potrzeb wsi oraz podnoszenia świadomości w dziedzinie skutków opracowywania i wdrażania zróżnicowanej polityki dla obszarów wiejskich.

Zanim rząd Szwecji złożył projekt ustawy w parlamencie, planuje skorzystać z pomocy dużej liczby interesariuszy, którzy zostali poproszeni o zaopiniowanie nowej polityki. Swoją wkład wniosła także Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) w postaci platform dla moderowanego dialogu.

Jako były tymczasowy członek sekretariatu komitetu jestem niezwykle szczęśliwa, widząc tak duże zainteresowanie procesem konsultacji wśród interesariuszy oraz ich przeważające poparcie dla większości przedstawionych propozycji.

DODATKOWE INFORMACJE

http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2017/01/SOU-2017_1_tryck.pdf

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Nowy Europejski Korpus Solidarności

Mario Milouchev

Europejski Korpus Solidarności to nowa unijna inicjatywa mająca na celu stwarzanie młodym ludziom możliwości wolontariatu lub pracy w ramach projektów solidarnościowych — w swoich krajach lub za granicą — na rzecz społeczności oraz ludności w obrębie całej Europy.

Mario Milouchev jest dyrektorem odpowiedzialnym za problematykę włączenia na obszarach wiejskich (Dyrekcja E: programy rozwoju obszarów wiejskich i pomoc przedakcesyjna) w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Komisji Europejskiej mario.milouchev@ec.europa.eu

NOWA INICJATYWA UE

Przewodniczący Komisji Europejskiej, Jean-Claude Juncker, ogłosił utworzenie nowego Europejskiego Korpusu Solidarności we wrześniu 2016 r.: „Młodzi ludzie w całej UE będą mogli pomagać jako wolontariusze tam, gdzie pomoc jest najbardziej potrzebna, aby reagować na sytuacje kryzysowe, takie jak kryzys uchodźczy czy niedawne trzęsienia ziemi we Włoszech”.

Celem inicjatywy jest zapewnienie społeczeństwu korzyści w oparciu o świadomość, że solidarność jest jedną z podstawowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej. Projekt przyniesie również szereg bezpośrednich korzyści dla wielu młodych ludzi, którzy będą mogli skorzystać z okazji do wywierania pozytywnego wpływu, rozwijania umiejętności, a także zbierania bezcennych życiowych doświadczeń.

Europejski Korpus Solidarności planuje do roku 2020 zrzędzić w swoich szeregach 100 000 młodych ludzi w wieku od 18 do 30 lat w ramach wolontariatu, szkoleń, stażów lub pracy na terenie całej Europy. Okres trwania projektów solidarnościowych będzie mógł wynosić od 2 do 12 miesięcy.

POTENCJAŁ W DZIEDZINIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Wiele spośród potencjalnych obszarów działalności Korpusu ma duże znaczenie z perspektywy celów rozwoju obszarów wiejskich Europy. Przykładowo wolontariusze mogą uczestniczyć w projektach ochrony środowiska naturalnego, ochrony miejsc objętych programem Natura 2000, wspierania oraz integracji migrantów i uchodźców, zapobiegania klęskom żywiołowym czy pomagania w zapewnianiu dostępu do żywności i produktów niespożywczych.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) jest jednym z szeregu instrumentów UE, które przyczynią się do wdrożenia inicjatywy.

© European Solidarity Corps

Europa jest pełna młodych ludzi, którzy chcą angażować się w konkretne działania na rzecz społeczeństwa oraz budowania solidarności.

Olbrzymie znaczenie ma współfinansowane z jego środków wezwanie do wolontariatu na rzecz środowiska naturalnego kierowane do młodych ludzi. Akcja ta odbywa się równoległe z unijnym Programem LIFE na rzecz ochrony środowiska oraz działań w dziedzinie klimatu.

Istnieje także potencjał dla indywidualnych inicjatyw finansowanych w ramach Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) i kierowanych do członków Europejskiego Korpusu Solidarności — na przykład poprzez działania dotyczące współpracy, podstawowych usług oraz odnowy wsi, a także wsparcia technicznego.

Wyjątkowo interesujące perspektywy, które mamy nadzieję zobaczyć w kolejnych miesiącach oraz latach, będą się wiązały z możliwością angażowania młodych ludzi w projekty solidarnościowe przez Lokalne Grupy Działania (LGD) LEADER na obszarach ich działalności.

PERSPEKTYWY NA ROK 2018 I DALEJ

Komisja Europejska analizuje możliwości ustanowienia odpowiedniego systemu na potrzeby programów objętych wspólnym zarządzaniem, który umożliwi korzystanie z pomocy wolontariuszy z Europejskiego Korpusu Solidarności od 2018 r. Danymi w tej dziedzinie dostarczyły między innymi ukierunkowane konsultacje, które były otwarte do kwietnia 2017 r.

Po ustanowieniu nowych ram prawnych na lata od 2018 r. przygotowujemy dokument zawierający wytyczne w dziedzinie potencjalnej pomocy Europejskiego Korpusu Solidarności na rzecz Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Powodzenie tej inicjatywy na obszarach wiejskich Europy uważam za swoją misję. Jednak jej sukces zależy przede wszystkim od wsparcia interesariuszy rozwoju europejskiej wsi!

Zadbajmy WSPÓLNymi Siłami, by ta inicjatywa odniosła sukces!

DODATKOWE INFORMACJE

https://europa.eu/youth/solidarity_en

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Zintegrowana polityka wobec obszarów wiejskich

Karl-Heinz Lambertz

Z perspektywy Komitetu Regionów zintegrowane podejście do polityki publicznej jest jedynym sposobem, by sprostać gospodarczym, środowiskowym i społecznym wyzwaniom stojącym przed wszystkimi terytoriami Europy, a w szczególności obszarami wiejskimi.

Karl-Heinz Lambertz jest wiceprzewodniczącym Komitetu Regionów.
karl-heinz.lambertz@cor.europa.eu

ZWIĘKSZANIE UNIJNEGO WSPARCIA FINANSOWEGO W CELU WSPIERANIA ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Jak wynika z badania⁽¹⁾ przeprowadzonego przez Komitet Regionów w dziedzinie finansowania rozwoju obszarów wiejskich, środki przeznaczane na ten cel są niewspółmiernie małe w stosunku do znaczenia obszarów wiejskich dla Europy. Jeszcze bardziej niepokojący jest fakt, że wielkość wkładu finansowego w rozwój wsi zmalał z 17,1% budżetu europejskiego w okresie programowania 2007–2013 do zaledwie 12,2% budżetu w aktualnym okresie 2014–2020.

Wzywamy do zwiększenia budżetu EFRROW w celu zrównoważenia skutków rosnącej koncentracji produkcji rolnej, która prowadzi do powstawania dużych nierówności na poziomie regionalnym. Takie zwiększenie środków powinno zostać ukierunkowane przede wszystkim na promowanie społecznego włączenia, walkę z ubóstwem oraz rozwój gospodarczy na obszarach wiejskich, które aktualnie otrzymują tylko 15% funduszy EFRROW.

Ramy, na których opiera się konkurencyjny i wielofunkcyjny sektor rolny, muszą być ukierunkowane na różnorodność. Jednak sama wielofunkcyjność rolnictwa to za mało. Na obszarach w przeważającym stopniu wiejskich aż 82% zatrudnienia i 95% wartości dodanej pochodzi z sektorów pozarolniczych. Pozostałe sektory społeczno-zawodowe muszą zostać zmobilizowane na rzecz osiągnięcia zrównoważonego, różnorodnego i zbilansowanego rozwoju obszarów wiejskich.

Niezbędne jest również zmaksymalizowanie wpływu projektów rozwoju lokalnego. LEADER jest zasadniczo jedynym instrumentem wspierającym zatrudnienie oraz podtrzymującym gospodarczą i społeczną strukturę obszarów wiejskich. A jednak na wspieranie podejścia

LEADER przeznaczono tylko 7% budżetu programowego EFRROW — to stanowczo za mało, by zaproponować plan zwiększania inwestycji w obszary wiejskie.

UWZGLĘDNIANIE SEKTORA WIEJSKIEGO W KAŻDEJ POLITYCE EUROPEJSKIEJ

Polityka rozwoju obszarów wiejskich sama w sobie jest niewystarczająca, by zaspokoić potrzeby wsi. Jak określono w Deklaracji z Cork 2.0 z września ubiegłego roku, polityka rozwoju obszarów wiejskich musi być osadzona w każdej polityce europejskiej. Dotyczy to w szczególności polityki strukturalnej, która powinna priorytetowo traktować kwestię rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z celem osiągnięcia terytorialnej spójności sformułowanym w Traktacie Lizbońskim.

Istnieje pilna potrzeba przekierowywania funduszy w ramach EFRR na rzecz obszarów wiejskich. Jak pokazują wstępne dane szacunkowe, w obecnym okresie programowania na obszary wiejskie przeznaczane jest 11,6% budżetu EFRR (w porównaniu z 25,8% w poprzednim okresie). Tymczasem obszary wiejskie stanowią aż 52% terytorium Europy!

Jednym z głównych priorytetów powinien być dostęp do szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej, który ma kluczowe znaczenie z perspektywy konkurencyjności oraz wzrostu gospodarczego.

Kolejną kwestią wymagającą pilnego rozwiązania jest niewystarczający dostęp do szkoleń zawodowych na obszarach wiejskich. W okresie programowania 2014–2020 na potrzeby obszarów wiejskich przewidziano zaledwie 7% budżetu EFS (w porównaniu z 9% w poprzednim okresie). To zdecydowanie za mało, by skutecznie zaspokajać potrzeby wsi i walczyć ze zjawiskami odpływu ludności z obszarów wiejskich oraz starzenia się populacji rolników.

(1) <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Evolution-Budget-Dedicated-Rural-Development-Policy.pdf>

Potrzeby te powinny zostać odzwierciedlone w jak najszerszym zakresie w śródkrośowym przeglądzie wieloletnich ram finansowych, a także całościowo w ramach programowania na okres po 2020 r.

PROMOWANIE TERYTORIALNEGO PODEJŚCIA

Oprócz udostępniania zasobów budżetowych konieczne jest także promowanie podejścia terytorialnego osadzonego w ramach Programów Operacyjnych. Pozwoli to na znacznie bardziej efektywne wdrażanie polityki spójności i zapewni większą zgodność z celami strategii Europa 2020.

Weryfikowania polityki UE pod kontem potrzeb wsi ('rural proofing')

Nowa Deklaracja z Cork 2.0 zawiera bardzo istotną konkretną propozycję, która może mieć olbrzymie znaczenie dla obszarów wiejskich: „rural proofing”, czyli mechanizm weryfikowania polityki pod względem jej wpływu na obszary wiejskie, mające na celu „systematyczne dokonywanie przeglądów innych polityk makroekonomicznych i sektorowych z punktu widzenia potrzeb obszarów wiejskich”.

Z perspektywy Europejskiego Komitetu Regionów kluczowe znaczenie ma dbałość o interesy wsi poprzez plan działań operacyjnych obejmujący m.in. konkretne działania w dziedzinie implementacji.

Wspólne ramy strategiczne oraz umowy partnerskie to dwie ciekawe innowacje, które znalazły się w nowej polityce ramowej UE. Niemniej na drodze realizowania celów związanych z rozwojem obszarów wiejskich stoi poważna przeszkoda w postaci dominującego podejścia sektorowego.

Przykładowo współzależność między obszarami wiejskimi a miejskimi jest często uznawana za bardzo istotne zagadnienie, jednak polityka Unii nie zapewnia w tej dziedzinie korzystnych rozwiązań.

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (CLLD), a także zintegrowane inwestycje terytorialne (ITI) pozostają jedynymi postanowieniami rozporządzenia zapewniającymi prawdziwe synergie w dziedzinie wspólnego wdrażania funduszy inwestycyjnych. Niemniej implementacja tych zasad wciąż stanowi duże wyzwanie, w szczególności w niektórych dziedzinach strategicznych, które tradycyjnie ignorują różnorodność terytorialną.

Co więcej, przygotowanie i wdrożenie prawdziwej strategii rozwoju obszarów wiejskich bazującej na zintegrowanym podejściu terytorialnym wymaga dostępu do zasobów ludzkich, których może brakować na obszarach defaworyzowanych. Należy zadbać o wystarczające środki na potrzeby wzmocnienia potencjału lokalnych interesariuszy oraz umożliwiania im rozwijania i wdrażania lokalnych strategii.

WNIOSKI

Realizowanie założeń Strategii na rok 2020 przy zachowaniu spójności terytorialnej Europy nie może się obejść bez zaangażowania wszystkich tych obszarów, które wykazują potencjał rozwoju — w tym także obszarów wiejskich.

Z dużą satysfakcją zaobserwowałem, że w kwestii obaw stanowiska społeczeństw obywatelskich oraz lokalne i regionalne władze — a w dużym stopniu także Parlament Europejski — są ze sobą zgodne. Uzasadnia to pilną potrzebę konkretnych zobowiązań w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich Europy. Właśnie dlatego popieramy żądanie sformułowania wspólnego planu wystosowane przez Intergrupę Parlamentu Europejskiego ds. Obszarów Wiejskich, Górskich i Oddalonych (RUMRA).

Kwestią zasadniczą i pilną jest dywersyfikacja punktów wyjściowych oraz uwzględnienie obszarów wiejskich we wszystkich politykach, jak to ma obecnie miejsce w przypadku miast.

Podążanie tą drogą nie będzie łatwe, ponieważ wymaga ona przewyciężenia licznych przeszkód związanych z rozmiarami projektów wiejskich oraz uprzedzeniami. Jednak zwięźceniem tych starań będzie lepsza łączność oraz zintegrowanie działań na rzecz wsi z innymi działaniami.

Obszary wiejskie mają dużo do zaoferowania pod względem wartości dodanej i potencjału w dziedzinie kreatywności oraz innowacyjności, a jednak ich wkład w rozwój nie jest odpowiednio wykorzystywany.

DODATKOWE INFORMACJE

<http://cor.europa.eu/en/policies/agricultural-rural-development/Pages/agricultural-rural-development.aspx>

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Wspieranie zaangażowania kobiet na obszarach wiejskich

Dr Maura Farrell i Marta Rosa

Praca, innowacyjność oraz osiągnięcia kobiet z obszarów wiejskich w dziedzinie przedsiębiorczości mają fundamentalne znaczenie dla przyszłego rozwoju i rentowności obszarów wiejskich. Kobiety angażujące się w sprawy społeczności wiejskiej lub w działalność gospodarczą na terenach wiejskich potrzebują więcej niż tylko uznania dla roli, jaką odgrywają — potrzebują ukierunkowanego wsparcia ze strony Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

Maura Farrell jest kierownikiem ds. zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w National University of Ireland w Galway oraz partnerem badawczym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Irlandii.

maura.farrell@nuigalway.ie

Marta Rosa jest doradcą ds. polityki w Copa — organizacji jednoczącej rolników oraz ich spółdzielnie na obszarze UE.

Marta.Rosa@copa-cogeca.eu

ROLA KOBIEC NA OBSZARACH WIEJSKICH

Kobiety zawsze odgrywały kluczową rolę w kwestiach związanych z rozwojem i zrównoważonym charakterem sektora rolniczego oraz obszarów wiejskich. Jednak ich rola oraz wkład — zarówno w gospodarstwach rolnych, jak i poza nimi — są wciąż niedoceniane i umniejszane.

Jak wykazały przeprowadzone niedawno badania, liczba kobiet z obszarów wiejskich zatrudnianych oraz działających na zasadzie równego partnerstwa w sektorze produkcji znacznie wzrosła. Dziś aż 30% wszystkich zarządców gospodarstw rolnych na obszarze UE to kobiety, a w 2014 r. sektor rolny uplasował się na siódmym miejscu pod względem liczby zatrudnianych kobiet w państwach członkowskich Unii.

Kobiety pełnią centralną rolę w rodzinnych gospodarstwach, które wciąż dominują w europejskim sektorze rolnym.⁽¹⁾ Rola ta ma często charakter związany z rolnictwem lub różnymi działaniami promującymi różnorodność rolnictwa.

Olbrzymie znaczenie dla przetrwania rodzinnych gospodarstw rolnych oraz finansowej stabilności rodzin rolniczych ma również praca kobiet poza gospodarstwem. Kobiety posiadają umiejętności szczególnie przydatne podczas opracowywania projektów wielofunkcyjnych i potrafią tchnąć życie w koncepcję społeczno-ekologicznej gospodarki obieguowej.

Kobiety mają też znacznie większy wpływ na gospodarkę rolną w ujęciu ogólnym — m.in. poprzez stymulowanie innowacji. Coraz więcej kobiet uaktywnia się w takich sektorach gospodarki jak branża wiejskiego rzemiosła, a także angażuje w wolontariat, innowacje społeczne oraz działania związane z kulturą.

Siłą sprawczą stojącą za tymi zmianami jest coraz większe grono kobiet zdobywających wyższe wykształcenie. To z kolei otwiera nowe możliwości zatrudnienia na stanowiskach przywódczych.

BARIERY I TRUDNOŚCI

Pomimo pozytywnego rozwoju sytuacji kobiet wiele z nich nadal boryka się z problemami w dostępie do zatrudnienia oraz możliwości rozwijania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Na wsi odsetek kobiet aktywnych na rynku pracy wciąż pozostaje niższy w porównaniu z obszarami miejskimi. Dużym problemem jest fakt, że wiele kobiet nie jest oficjalnie „zatrudnianych” przez ich rodzinne gospodarstwa, przez co pomimo ich zróżnicowanego wkładu w rozwój społeczny i gospodarczy nie mogą korzystać ze świadczeń socjalnych.

W sektorze rolnym kobiety są wciąż zatrudniane na gorzej płatnych oraz mniej istotnych stanowiskach. Gospodarstwa rolne, którymi zarządzają kobiety, są na ogół mniejsze w porównaniu z gospodarstwami kierowanymi przez mężczyzn.

Do przeszkód w zatrudnianiu kobiet poza rodzinnymi gospodarstwami rolnymi zaliczyć można: ograniczony dostęp do usług opieki nad dziećmi, opieki zdrowotnej oraz opieki nad osobami starszymi; niewystarczający transport publiczny; brak szerokopasmowego dostępu do internetu oraz słabą jakość szkoleń zawodowych i podnoszących kwalifikacje.

Na przestrzeni lat polityczne wysiłki w dziedzinie równości płci na obszarach wiejskich UE pozwoliły niektórym państwom członkowskim poczynić olbrzymie postępy, jednak inne kraje wciąż pozostają w tyle. Częstymi barierami utrudniającymi kobietom prowadzenie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich są: brak dostępu do pożyczek, brak udziału w procesach decyzyjnych związanych z rolnictwem i wsiami oraz brak dostępu do sieci wsparcia rówieśniczego.

(1) Zgodnie z danymi podanymi przez Eurostat członkowie rodziny stanowią 41,7% siły roboczej gospodarstw rolnych w Europie.

Nagroda dla kobiet-rolników w dziedzinie innowacji za 2016 r.

W październiku 2016 r. Komisja Kobiet przy Copa-Cogeca zainaugurowała czwartą edycję rozdania nagród w dziedzinie innowacji dla kobiet-rolników pod tytułem: „Kobieta-rolnik jako siła sprawcza innowacji oraz ekologicznego rozwoju w Unii Europejskiej”.

Pierwszą nagrodę Copa w dziedzinie innowacji otrzymała Margaret Farrelly (na zdjęciu) z irlandzkiego stowarzyszenia rolników IFA za jej innowacyjną hodowlę drobiu z wolnego wybiegu, która rozrosła się ze 150 sztuk drobiu w 1987 r. do aż 168 000 na chwilę obecną i która generuje obroty rzędu 6,2 mln EUR oraz zatrudnia 33 pracowników. Pani Farrelly opracowała szereg usprawnień w dziedzinie produktów i marketingu, w tym inwestowanie w jaja kategorii „Mega”, które są naturalnie wzbogacane kwasami omega-3, selenem oraz witaminą E w procesie karmienia kur.

Nagrodę za wyjątkowe osiągnięcia otrzymała Lisa Paganelli z Włoch w uznaniu za jej innowacyjną pracę z wykorzystaniem mikoryzy do symbiotycznej produkcji rolnej oferującej korzyści odżywcze i zdrowotne, a także za stworzenie powiązanego konsorcjum Bio Valbidente.

© www.thinkbusiness.ie

WSPIERANIE KOBIET NA OBSZARACH WIEJSKICH POPRZECZ PROW

Aby kobiety mogły się rozwijać, potrzebują motywacji i wsparcia. Szczególnie ważną kwestią jest promowanie przedsiębiorczości. Niemniej implementacja PROW na poziomie państw członkowskich lub regionów wciąż nie uwzględnia pełnego potencjału, jaki kobiety z obszarów wiejskich mogą zaoferować w dziedzinie zrównoważonego charakteru oraz rozwoju wsi.

PROW mogą być bardzo pomocne dla kobiet przedsiębiorców na obszarach wiejskich, w szczególności pod względem wsparcia w dziedzinie **dywersyfikacji gospodarstw rolnych** oferowanego na potrzeby domowych, jak również innych form działalności gospodarczej we wsiach.

Zwiększanie wsparcia zapewnianego kobietom i mężczyznom w dziedzinie przedsiębiorczości w takich sektorach jak turystyka wiejska, lokalne wyroby czy usługi związane z ekosystemem może być kluczowym strategicznym elementem promowania szerszego rozwoju gospodarczego w Europie.

Poprzez PROW możemy zwiększać dostępność dofinansowań i **subwencji na rozpoczęcie działalności** dla kobiet otwierających małe i średnie firmy na obszarach wiejskich, a także zapewniać istotne szkolenia związane z rozwojem biznesowym, identyfikacją produktów, marketingiem, turystyką, umiejętnościami informatycznymi oraz aspektami finansowymi prowadzenia działalności gospodarczej.

Kształtowanie środowiska wspierającego aktywność na rynku pracy i przedsiębiorczość kobiet na obszarach wiejskich wymaga także lepszego dostępu do opieki nad dziećmi na wsi, jak również do innych usług, takich jak opieka nad osobami starszymi czy opieka zdrowotna.

Działanie LEADER może być wyjątkowo przydatnym narzędziem aktywnego angażowania kobiet w rozwój

obszarów wiejskich na poziomie społeczności lub innowacji biznesowych. Starania o zagwarantowanie równości płci podejmowane przez Lokalne Grupy Działania LEADER mogłyby umocnić rolę kobiet z obszarów wiejskich w lokalnych procesach planowania i podejmowania decyzji, a także zapewnić kobietom więcej możliwości rozwoju.

INSPIROWANIE KOBIET NA OBSZARACH WIEJSKICH

Kobiety z obszarów wiejskich muszą „wychodzić z cienia” i uczestniczyć w naprawianiu pogarszającej się sytuacji wsi. Żeby zachęcić je do takiej aktywności, musimy podkreślać pozytywną społeczno-gospodarczą rolę kobiet-rolników oraz inspirować więcej kobiet, by w pełni wykorzystywały swój potencjał gospodarczy.

Komisja Kobiet przy Komitecie Copa odgrywa kluczową rolę w akcentowaniu znaczenia kobiet dla rolnictwa oraz eksponowaniu problemów, z jakimi muszą się mierzyć.

Najważniejszym aspektem działań tej komisji są „Nagrody dla kobiet-rolników w dziedzinie innowacji” (patrz pole powyżej). Za sprawą tej inicjatywy Copa chce promować wkład kobiet w bardziej dynamiczne i innowacyjne rolnictwo oraz w stymulowanie wdrażania dalszych innowacji i zrównoważonych praktyk.

DODATKOWE INFORMACJE

„Płeć a rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich”, Europejski Instytut ds. Równości Mężczyzn i Kobiet, 2017 r.:

<http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/gender-agriculture-and-rural-development>

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Wymiana pokoleń

Alan Jagoe

W dniu 25 stycznia 2017 r. CEJA oraz Punkt Kontaktowy ENRD wspólnie zorganizowały warsztaty poświęcone istotnemu zagadnieniu „Wymiany pokoleń poprzez rozwój obszarów wiejskich”. Wydarzenie podkreśliło znaczenie podtrzymywania rolnictwa na przestrzeni pokoleń.

Alan Jagoe jest młodym rolnikiem z Irlandii oraz aktualnym przewodniczącym CEJA, Europejskiej Rady Młodych Rolników.
office@ceja.eu

CZEGO DOTYCZY ZAGADNIENIE?

Europejscy rolnicy od dawna odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu rozwoju i dobrobytu UE. Rolnicy reprezentujący starsze pokolenia zasłużyli się dla Europy i z tego powodu zasługują na uznanie.

Są to ludzie, którzy pracowali długo i ciężko i którzy dokonali wspaniałych rzeczy. Jednak wielu z nich jest już na takim etapie życia, w którym chcą ustąpić miejsca młodszemu pokoleniom. Musimy koniecznie opracować metodę, która im na to pozwoli — właśnie w tym punkcie zaczyna się rola wymiany pokoleń.

Z perspektywy rolnictwa wymiana pokoleń musi być rozpatrywana jako warunek niezbędny do utrzymywania opłacalności sektora produkcji żywności oraz podnoszenia innowacyjności, konkurencyjności i zrównoważonego charakteru sektora. Potrzebujemy młodych przedsiębiorców, którzy przejmą gospodarstwa po ustępujących rolnikach i będą w nie inwestować, a w

niektórych przypadkach również zmodernizują metody i rezultaty pracy swoich poprzedników.

Chociaż było to pierwsze wydarzenie organizowane wspólnie przez CEJA i ENRD, nie po raz pierwszy współpracowaliśmy przy koordynowaniu prac nad istotnymi zagadnieniami. Nadszedł czas, by ukierunkować nasze starania na wymianę pokoleń w kontekście reformowania Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz całkowitej zmiany sposobu zarządzania sektorem rolnym w Europie.

STYMULOWANIE WYMIANY POKOLEŃ

W obecnych czasach dobre grunty rolne są towarem deficytowym, a młodzi rolnicy muszą polegać na ziemiach przekazywanych w ramach istniejących gospodarstw rolnych. Aby takie gospodarstwa mogły stawać się bardziej nowoczesne i konkurencyjne, potrzebne jest wsparcie wstępnych inwestycji, dostęp do pożyczek, doradztwo oraz szkolenia.

Wymiana pokoleń w rolnictwie jest warunkiem wstępnym podtrzymywania zrównoważonej i opłacalnej produkcji żywności.

Decydenci polityczni zdają sobie sprawę z konieczności dialogu, jednak wciąż możemy zrobić więcej. Stymulowanie wymiany pokoleń w sektorze rolnym jest proponowanym obszarem docelowym Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich na okres 2014–2020, a zarazem podstawą obecnej działalności CEJA.

Wyzwania oraz bariery, z którymi muszą się zmierzyć młodzi rolnicy, mogą się wydawać niemożliwe do przezwyciężenia bez odpowiedniego wsparcia. Chcemy, by takie wsparcie było dostępne.

O ile sytuacja, w jakiej się znajdujemy, może być przytłaczająca, wciąż żywię nadzieję na poprawę. Zważywszy na duże zainteresowanie ze strony naszych interesariuszy oraz dużą liczbę młodych rolników, którzy przybyli do nas z różnych regionów Europy, razem z członkami CEJA jestem podekscytowany perspektywą uczestnictwa w dyskusjach na temat przyszłości Europy.

Juha Tenho

Wiceprzewodniczący CEJA, Finlandia

Musimy pamiętać, że brak gospodarstw rolnych oznacza brak żywności. Bez nowego pokolenia rolników w przyszłości nie będzie ani gospodarstw, ani żywności. Młodzi ludzie muszą mieć możliwość rozpoczynania działalności gospodarczej w okresie, kiedy wciąż są młodzi, pełni energii i twórczy. Jeśli nie zapewnimy im takiego wsparcia, istnieje duże ryzyko, że wybiorą inną ścieżkę zawodową i w przyszłości nie będą chcieli wracać do rolnictwa.

Właśnie dlatego potrzebujemy instrumentów, które będą wspierać młodsze i starsze pokolenia rolników we wkraczaniu do sektora lub wycofywaniu się z niego. Jeśli chcemy podnosić produktywność sektora rolnictwa w UE, potrzebujemy młodszych pokoleń, które ulepszą aktualne metody i zadbają o bezpieczeństwo wsi oraz dobrostan zwierząt.

Janne Maes

Wiceprzewodniczący CEJA, Belgia

Aby móc dalej dostarczać społeczeństwu żywność i produkty wywodzące się z naszego europejskiego modelu rodzinnego rolnictwa, potrzebujemy młodych ludzi wkraczających do sektora. Ma to olbrzymie znaczenie dla całej Unii, a nie tylko młodych rolników. Naszym obowiązkiem jest dostarczanie decydom informacji na temat problemów związanych z rozpoczynaniem działalności w sektorze rolnym, jak również potencjalnych rozwiązań tych problemów.

Radosław Nienartowicz

Wiceprzewodniczący CEJA, Polska

Zagadnienie wymiany pokoleń musi być centralnym punktem wszystkich rozmów, jakie aktualnie toczą się na poziomie europejskim. Musimy koniecznie zadbać o utworzenie solidnego i przejrzystego planu będącego odpowiedzią na potrzeby młodszych oraz starszych pokoleń — potrzebujemy rozsądnej strategii, która umożliwi wycofanie się z sektora tym, którzy tego chcą, oraz wkroczenie do niego tym, którzy tego potrzebują.

Alice Cerutti

Wiceprzewodnicząca CEJA, Włochy

Wymiana pokoleń jest niezwykle istotnym zagadnieniem z perspektywy młodych rolników. To warunek budowania przyszłości europejskiego rolnictwa oraz bezpiecznej i opłacalnej produkcji żywności, która jest niezbędna do wspierania wzrostu populacji.

Młodzi rolnicy inwestują więcej środków w innowacje, technologie, zapewnianie jakości produkcji oraz kwestie związane z ochroną środowiska. Jedynym sposobem na utrzymanie konkurencyjności naszego sektora i naszych produktów jest porawa warunków oraz działań w dziedzinie wymiany pokoleń. To z kolei zapewni olbrzymie korzyści dla całej populacji Europy.

DODATKOWE INFORMACJE

- www.ceja.eu
- http://enrd.ec.europa.eu/thematic-work/generational-renewal_en

ZAGADNIENIA I PERSPEKTYWY DOTYCZĄCE OBSZARÓW WIEJSKICH

Leśnictwo jako „szwajcarski scyzoryk”

Emma Berglund

Dziś bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy lasów spełniających wiele funkcji. Aby osiągnąć ten cel, musimy wkładać większy wysiłek w docenianie i promowanie milionów jednostek oraz rodzin odpowiedzialnych za gospodarowanie europejskimi lasami. Tylko angażowanie właścicieli lasów na poziomie lokalnym zapewni nam dostęp do szeregu korzyści, których potrzebuje społeczeństwo.

Emma Berglund jest sekretarzem generalnym CEPF, Europejskiej Konfederacji Właścicieli Lasów.
emma.berglund@cepf-eu.org

WIELOFUNKCYJNE LASY

Lasy pełnią istotną, wielofunkcyjną rolę — w szczególności na obszarach wiejskich. Dzięki zrównoważonym metodom gospodarowania las może być uniwersalny niczym szwajcarski scyzoryk i może zapewniać korzyści społeczne, gospodarcze oraz ekologiczne, a także przyczyniać się do opłacalności obszarów wiejskich.

Europejskie lasy zapewniają około 3,5 mln zielonych miejsc pracy, zrównoważoną produkcję drewna oraz odnawialne źródła energii i przyczyniają się do gospodarczego wzrostu obszarów wiejskich, dostarczając przy tym mnóstwo usług ekosystemowych, wspierając bioróżnorodność, oczyszczając i regulując ciekę wodne oraz oferując niezliczone możliwości rekreacji.

LASY PRZYSTOSOWANE DO KLIMATU

Zmiany klimatu to jedno z największych wyzwań, z jakimi musi się zmierzyć ogół społeczeństwa, a w szczególności sektor leśnictwa. Problem ten stanowi duże obciążenie dla naszych lasów oraz ich właścicieli, jednak z drugiej strony lasy stanowią główną broń w walce ze zmianami klimatu.

Gospodarowanie kluczowymi, rozwijającymi się lasami może sprawić, że lasy będą odgrywać istotną rolę w dziedzinie sekwestracji węgla oraz dostarczania zrównoważonej i odnawialnej energii oraz biomasy. Musimy skupić nasze wysiłki na wspieraniu i rozwijaniu „lasów przystosowanych do klimatu”.

Projekt „Wald.Klima.Fit” wspierany ze środków austriackiego PROW doskonale obrazuje techniki, które mogą wspomóc leśników w dostosowywaniu strategii gospodarowania lasami do zmian klimatycznych. Przedsięwzięcie to dostarcza cennych informacji w takich dziedzinach jak dobór gatunków drzew, środki pielęgnowania lasów, wycinka czy naturalne odnawianie.

Europejskie lasy mogą odegrać centralną rolę w reagowaniu na zmiany klimatyczne.

© Wald.Klima.Fit

LASY W PRZYSZŁEJ WPR

Aby lasy mogły spełniać wielofunkcyjne role, potrzebny jest konkurencyjny i gospodarczo opłacalny sektor leśnictwa. Wymóg ten musi znaleźć odzwierciedlenie w bieżących dyskusjach na temat przyszłości WPR oraz polityki rozwoju obszarów wiejskich Europy, które powinny uwzględnić konkurencyjność leśnictwa w swoich celach oraz priorytetach.

Działania w dziedzinie leśnictwa promujące aktywne i zrównoważone gospodarowanie lasami pod kątem zmian klimatycznych mają fundamentalne znaczenie. Minimalizowanie skutków oraz dostosowywanie się do zmian klimatycznych to zagadnienia współzależne, które muszą być traktowane priorytetowo.

Pierwszym krokiem na drodze ku lepszej przyszłości obszarów wiejskich jest wspieranie leśnictwa. Poza tym europejscy właściciele lasów mogą przyczynić się do znalezienia rozwiązań dla wielu problemów współczesnej Europy.

DODATKOWE INFORMACJE

CEPF: www.cepf-eu.org

Wald.Klima.Fit: www.waldverband.at

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WPROWADZENIE

Wyzwania związane z zagadnieniem włączenia społecznego na obszarach wiejskich

Priorytet 6 europejskiej polityki rozwoju obszarów wiejskich zakłada: „promowanie włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”.

Walka z ubóstwem na obszarach wiejskich to także kluczowy element w dążeniu do realizacji przewodniego celu UE: by w okresie 2010–2020 pomoc co najmniej 20 milionom ludzi uniknąć ubóstwa lub wykluczenia społecznego.

W niniejszym wstępnym artykule przyglądamy się problemom związanym z zagadnieniem społecznego włączenia na obszarach wiejskich Europy.

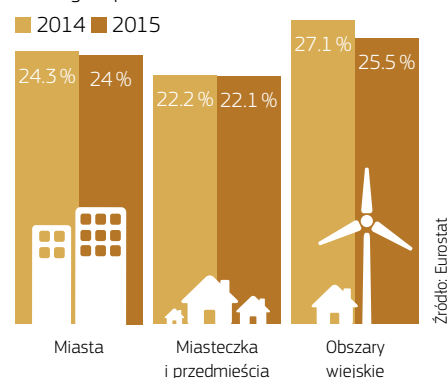
Prezentujemy ponadto aktualne dane statystyczne dotyczące liczby osób zagrożonych ubóstwem⁽¹⁾ w Europie oraz analizujemy kluczowe czynniki utrudniające społeczne włączenie w kontekście obszarów wiejskich.

WSKAŹNIK UBÓSTWA W UE

Uważa się, że ponad jedna na cztery osoby zamieszkujące obszary wiejskie Europy jest zagrożona ubóstwem i społecznym wykluczeniem. Jak pokazano na ilustracji nr 1, średni wskaźnik zagrożenia ubóstwem jest nieco wyższy na obszarach wiejskich niż w miastach, miasteczkach czy na przedmieściach.

Jednak zdezagregowane dane pochodzące ze wszystkich 28 państw członkowskich UE dają

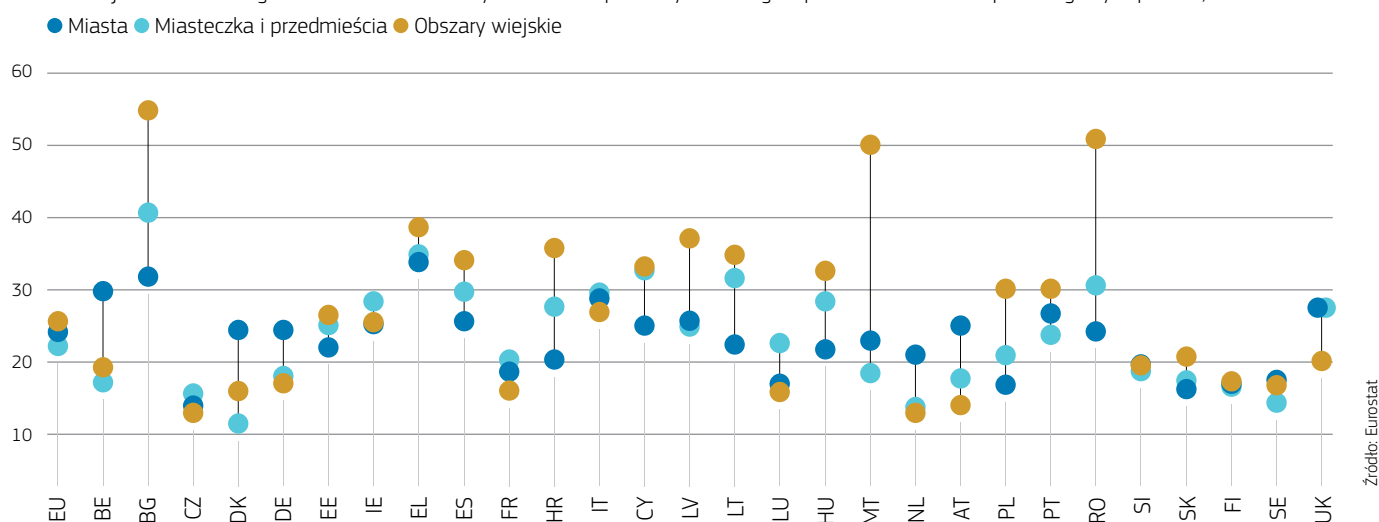
Ilustracja 1: Populacja UE zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według stopnia zurbanizowania

znacznie bardziej wyrazisty obraz zagrożenia ubóstwem na obszarach wiejskich Europy (zob. Ilustracja 2).

Wiele krajów w Europie Południowej i Wschodniej boryka się ze szczególnymi problemami w dziedzinie ubóstwa obszarów wiejskich. Często problemy te biorą się z dużego rozpowszechnienia nietowarowych i niskotowarowych modeli rolnictwa. Przejawia się to nie tylko w większych wskaźnikach zagrożenia ubóstwem na tle państw

Ilustracja 2: Ludność zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według stopnia zurbanizowania poszczególnych państw, 2015 r.

(1) Wskaźnik zagrożenia ubóstwem nie jest bezwzględną miarą poziomu ubóstwa lub nędzy, a raczej miernikiem niskich dochodów w porównaniu z innymi mieszkańcami kraju.

Środkowej, Północnej i Zachodniej Europy, ale także dużą przepaścią między miastem a wsią.

Z drugiej jednak strony niektóre spośród dawnej piętnastki państw członkowskich UE, w tym Austria, Holandia i Niemcy, mają mniejsze wskaźniki ubóstwa we wsiach niż w miastach — choć różnice te są zwykle stosunkowo małe.

PRZYCZYNY SPOŁECZNEGO WYKLUCZENIA

Badania, z których zaczerpnięto istotne dane liczbowe, pozwoliły zidentyfikować szereg wzajemnie powiązanych czynników powodujących konkretne zagrożenia związane z defaworyzowaniem i społecznym wykluczeniem obszarów wiejskich. Ustalenia te zostały podsumowane w niedawnej informacji opublikowanej przez Parlament

Europejski(1): „Ubóstwo wsi (...) wiąże się z konkretnymi problemami obszarów wiejskich. Są wśród nich: niekorzystna sytuacja demograficzna, słabszy rynek pracy, ograniczony dostęp do wykształcenia, a także oddalenie oraz izolacja obszarów wiejskich”.

Te same czynniki zostały zidentyfikowane w raporcie Komisji Europejskiej jako podłoże czterech przypadków zjawiska błędnego koła związanych z ubóstwem na obszarach wiejskich⁽²⁾ (zob. przykładowy wykres).

Skuteczna walka z problemem społecznego wykluczenia na obszarach wiejskich oznacza przerwanie tych błędnych kół. Nadziejemy wzbudza fakt, że podejścia wiążące się na przykład ze skutecznym inwestowaniem w infrastrukturę lub kapitał ludzki mogą zaowocować pozytywnymi cyklami przynoszącymi korzyści obszarom wiejskim.

WARSZTATY ENRD POŚWIĘCONE SPOŁECZNEMU WŁĄCZENIU

W ramach wspomaganych przez Punkt Kontaktowy ENRD prac w dziedzinie społecznego włączenia w lutym 2017 r. odbyły się warsztaty pod hasłem „Ośrodki społeczne na obszarach wiejskich Europy”.⁽³⁾

W programie warsztatów znalazły się dyskusje „ośrodków” na rozmaite tematy związane ze społecznym włączeniem i demografią, takie jak temat młodych ludzi (zob. str. 34), migrantów i uchodźców (zob. str. 36) czy roli kobiet na obszarach wiejskich (zob. str. 24). Rozmawiano także o społeczności romskiej na obszarach wiejskich (zob. Rural Connections, wydanie: wiosna 2016 r.) oraz roli sztuki i kultury (zob. Rural Connections, wydania: jesień 2015 r., wiosna 2016 r., oraz jesień 2016 r.).

Tom Jones

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Główny prelegent podczas warsztatów ENRD poświęconych zagadnieniu społecznego włączenia

„Na obszarach wiejskich skutki społecznego wykluczenia są poważniejsze za sprawą braku widoczności, niedostatecznych usług wsparcia oraz oddalenia od skoncentrowanych usług specjalistycznych.

Niekorzystna sytuacja ekonomiczna może się nasilać za sprawą odpływu populacji młodych ludzi... utraty dostępu do prywatnych i publicznych usług wsparcia... rozłamów w społecznościach oraz innych typów wykluczenia.

W wielu społecznościach obecny jest także element zmęczenia — pasywnej rezygnacji. Musimy identyfikować sygnały wycofania, słuchać i reagować na «milczące wołanie o pomoc»”.

DODATKOWE INFORMACJE

Odwiedź stronę poświęconą społecznemu włączeniu na stronie internetowej w zakładce „Prace tematyczne ENRD”.

Najważniejsze wnioski z warsztatów ENRD poświęconych społecznemu wykluczeniu to:

- Społeczne wykluczenie jest procesem długofalowym, który często wykracza poza ramy czasowe formalnych programów.
- Podejścia muszą być dostosowane do zróżnicowanych potrzeb, niemniej integracja jest procesem obejmującym całe społeczności, a nie wybrane grupy.
- Olbrzymie znaczenie ma podejście oparte na partnerstwie oraz bieżąca komunikacja i wymiana informacji między kluczowymi interesariuszami.

(1) [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/599333/EPRS_BRI\(2017\)599333_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/599333/EPRS_BRI(2017)599333_EN.pdf)

(2) <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=2087&langId=en>

(3) http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-workshop-social-inclusion_en

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

SPRAWOZDANIE

Co można osiągnąć poprzez LEADER/CLLD?

Różne środki w ramach PROW mogą sprzyjać realizowaniu celów polityki rozwoju obszarów wiejskich UE w sferach włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich (Priorytet 6). Są wśród nich działania wspierające inwestycje materialne, podstawowe usługi, odnowę wsi czy współpracę.

Podczas zorganizowanych w marcu 2016 r.⁽¹⁾ warsztatów ENRD omawiano kwestię potencjalnej roli oddolnych podejść terytorialnych — takich jak LEADER czy Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (CLLD) — w rozwiązywaniu problemów ubóstwa i społecznego wykluczenia na obszarach wiejskich. Podejścia LEADER/CLLD zagościły także we wszystkich dyskusjach „społecznych ośrodków” podczas warsztatów w 2017 r.

Prace tematyczne ENRD podkreśliły potencjał LEADER/CLLD w ułatwianiu rozpoznawania konkretnych problemów na poziomie lokalnym, rozwiązywania ich z pomocą skrojonych na miarę działań, a także tworzenia więzi między różnymi działaczami, których wkład jest niezbędny do zapewniania bardziej efektywnych rozwiązań.

© Ralf Lienert, Unii Europejskiej, 2016

Podejście LEADER od zawsze miało charakter terytorialny. Oznacza to, że strategie LEADER skupiały się na rozwijaniu obszarów wiejskich zamiast na społecznym włączeniu grup defaworyzowanych. Niemniej działania w ramach LEADER często zawierały wyraźne elementy z dziedziny społecznego włączenia i prowadziły w tej sferze do istotnych rezultatów.

W toku działań LEADER zgromadzono duży zasób wiedzy oraz doświadczenia w dziedzinie najlepszych metod reagowania na problem lokalnego społecznego wykluczenia — w szczególności w sferze zwiększania dostępu do zatrudnienia oraz wspierania świadczenia podstawowych usług na obszarach wiejskich.

Co więcej, ramy polityki 2014–2020 wprowadzają nowe podejście do lokalnego rozwoju poprzez metodę CLLD, co daje nowe bezpośrednie możliwości zapewniania społecznego włączenia w sposób bardziej zintegrowany, z wykorzystaniem innych europejskich funduszy strukturalnych oraz inwestycyjnych. W szczególności w niektórych państwach członkowskich wsparcie dla metody CLLD będzie teraz pochodziło z Europejskiego Funduszu Społecznego.

MAKSYMALIZOWANIE POTENCJAŁU LEADER/CLLD

Rekomendacje tematyczne ENRD w dziedzinie maksymalizowania wpływu LEADER na kwestię społecznego włączenia⁽²⁾:

- Grupy wykluczone muszą mieć swoich przedstawicieli w lokalnych grupach i być w pełni zaangażowane w strategię rozwoju.
- Należy opracować kryteria i procedury wyboru projektów, które zapewnią sprawiedliwy dostęp grupom defaworyzowanym.
- Potrzebne są inwestycje ukierunkowane na budowanie potencjału i animację.
- Lokalne Grupy Działania (LGD) powinny poprzez swoją własną działalność tworzyć więzi z innymi agencjami wsparcia oraz pomagać w przygotowywaniu zintegrowanych planów wsparcia.
- Cele i założenia LGD muszą być wyznaczane w taki sposób, żeby odzwierciedlały faktyczne potrzeby i możliwości narażonych grup.

(1) http://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/enrd-workshop-leaderclld-and-networking-support-social-inclusion_en

(2) http://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/w8_factsheet1_leader_clld.pdf

INTEGRACJA RYNKU PRACY

Jest wiele przykładów projektów LEADER, które spełniły postulat włączenia poprzez inicjatywy zapewniające możliwości zatrudnienia lub dające podwaliny pod przyszłe włączenie na rynku pracy na przykład dzięki rozwijaniu umiejętności lub analizowaniu popytu i podaży na rynku pracy.

GROWBIZ (SZKOCJA, WIELKA BRYTANIA)

Sieć doradztwa biznesowego wykorzystała projekt LEADER do opracowania kierowanej przez społeczność metody wspierania działalności na obszarach wiejskich szkockiego regionu Perthshire.

© Unii Europejskiej, Kelly McIntyre

Centralnymi założeniami nowego podejścia były: wsparcie rówieśnicze oraz podnoszenie stabilności, dzięki którym uzyskanie porady nie wymaga już odwiedzania najbliższego miasta.

Wśród oferowanych usług wsparcia znalazły się nieformalne sesje w przyjaznej atmosferze, pozwalające miejscowej ludności na spotkanie się z innymi mieszkańcami zakładającymi lub prowadzącymi własne firmy lub projekty. Powstała także sieć zrzeszająca ochotników gotowych do dzielenia się swoimi umiejętnościami oraz pomagania innym w osiąganiu celów.

W ramach projektu powołano radę ochotniczą składającą się z maksymalnie dziesięciu członków pochodzących z lokalnej społeczności, a także wyznaczono lokalnego koordynatora ds. przedsiębiorczości. Organizowane przez sieć spotkania twarzą w twarz pomogły nowym przedsiębiorcom w określeniu potrzeb związanych z rozpoczynaniem działalności gospodarczej.

Finansowanie

- Łączny budżet: 627 050 EUR
- EFRROW: 166 360 EUR
- Źródła krajowe/regionalne: 268 735 EUR
- Źródła prywatne: 107 494 EUR
- Inne źródła: 84 459 EUR

Ramy czasowe: 2009-2016

<http://growbiz.co.uk>

WIEJSKIE SMAKOŁYKI (PACUNELE, LITWA)

Litewski projekt LEADER pozwolił grupie kobiet z niewielkiego miasteczka Pacunele na zwiększenie dochodów z ekologicznej uprawy warzyw i owoców.

W ramach przedsięwzięcia powstała marka „Wiejskie smakołyki”, a dodatkowo utworzono linię pakowania, karty zamówień, ulotki informacyjne i stronę internetową. Aby sprostać wymogom sanitarnym, odrestaurowano lokal roboczy, następnie zakupiono istotne maszyny, takie jak sprzęt do suszenia, który pozwala na wydłużenie okresu trwałości wyrobów. Z czasem kobiety rozszerzyły swoją ofertę o herbaty ziołowe, a także kandyzowaną marchew, buraki i dynie.

© Pociūneliai

Bazą dla projektu była podstawowa działalność lokalnych kobiet w miejscowości oferującej względnie niewielki potencjał. Kobiety zaangażowane w projekt rozpoczęły już wcześniej sprzedaż ekologicznych wyrobów, jednak ich dostęp do rynków był ograniczony. Postanowiły skorzystać z dofinansowania w ramach LEADER, aby osiągnąć więcej poprzez współpracę.

Finansowanie

- Łączny budżet: 38 647 EUR
- EFRROW: 28 107 EUR
- Źródła krajowe/regionalne: 7 027 EUR
- Źródła prywatne: 3 513 EUR

Ramy czasowe: 2014-2015

www.pociuneliai.com

Korzyści wynikające z LEADER dla integracji rynku pracy:

- Skrojone na miarę, spersonalizowane podejście do rozwijania umiejętności.
- Doradztwo w zakresie możliwości sfinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej.
- Wsparcie bazujące na znajomości wyzwań na lokalnym rynku pracy (np. bezrobocie, przeszkody w wejściu na rynek), a także dostępnych możliwości (np. popyt).
- Kierowanie wsparcia do różnych grup w zależności od ich charakterystyki.

ZIEMIE I SPOŁECZNOŚCI (FROSINONE, WŁOCHY)

Wsparcie z Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Funduszu Społecznego zostało połączone w jeden projekt CLLD integrujący migrantów poprzez szkolenia zawodowe.

W ramach projektu zorganizowano cztery sesje szkoleniowe dla 46 młodych bezrobotnych osób (27 miejscowych i 19 migrantów) zamieszkujących obszar LGD. Sesje były poświęcone najważniejszym zagadnieniom, takim jak zakładanie działalności gospodarczej, społecznie zaangażowane rolnictwo czy fundusze europejskie.

Dziesięcioro spośród uczestników otrzymało ofertę przepracowania 100 godzin w lokalnym ogrodzie botanicznym albo biurze LGD i zaangażowania się w prace analityczne oraz badawcze związane z warunkami i problemami migrantów w regionie.

Projekt był dziełem przedsiębiorstwa społecznego, a jego celem było wsparcie dwóch lokalnych ośrodków azylu oraz wykorzystanie okazji do integracji imigrantów na obszarze wiejskim, który znajduje się w trudnej sytuacji i jest zagrożony wykluczeniem.

© Unii Europejskiej, Silvia Di Passio

Finansowanie

- Łączny budżet: 50 000 EUR
- PROW (w tym współfinansowanie ze środków EFRROW): 6 000 EUR
- Europejski Fundusz Społeczny: 44 000 EUR

Ramy czasowe: 2015

www.galverla.eu

DOSTĘP DO TOWARÓW I USŁUG

Podejście LEADER wspomogło wiele inicjatyw, które zapewniły społecznościom wiejskim dostęp do podstawowych towarów i usług, w tym do usług medycznych, kształcenia czy miejscowych sklepów.

Takie towary i usługi są często niezbędne nie tylko dla osób w trudnej sytuacji życiowej, ale też dla podtrzymywania życia społecznego oraz stwarzania warunków dla udanej działalności gospodarczej.

KAWIARNIA I JADŁODAJNIA W WIEJSKIM SKLEPIE (DYRÖN, SZWECJA)

Niewielka szwedzka wysepka wykorzystała projekt LEADER do poszerzenia zakresu usług oferowanych przez wiejski sklep.

Wsparcie z EFRROW w ramach działania LEADER pomogło w pokryciu kosztów wyposażenia kuchni oraz rozbudowania istniejącego sklepu o kawiarnię. Oprócz przyznanych środków finansowych kluczową rolę w powodzeniu tego przedsięwzięcia odegrali mieszkańcy wyspy, którzy zaoferowali swoje pomysły, sugestie, a także wiele godzin nieodpłatnej pracy.

Dzięki otrzymanemu wsparciu właściciel sklepu mógł otworzyć kawiarnię dla miejscowej społeczności, której liczebność w ciągu roku waha się od 250 osób (stali mieszkańcy) do niemal 1000 osób (w tym turystów) w okresie letnim. Projekt przyczynił się do rozwiązania niektórych problemów wyspki Dyrön wynikających z jej oddalonego położenia oraz niskiego poziomu działalności gospodarczej.

Finansowanie

- Łączny budżet: 53 106 EUR
- EFRROW: 35 404 EUR
- Źródła krajowe/regionalne: 17 702 EUR

Ramy czasowe: 2016-2017

www.leadersondrabohuslan.se/godkant_projekt/cafе-och-kok-affaren-pa-dyron

© Leader South Bohuslän

CENTRUM HIPOTERAPII DLA DZIECI (ST. MARTIN IM MÜHLKREIS, AUSTRIA)

© www.reittherapie-buñubi.at

W ramach austriackiego projektu LEADER pod nazwą „Bühübl” gospodarstwo rolne zostało przekształcone w centrum hipoterapii dla dzieci i osób dorosłych o szczególnych potrzebach.

Dzięki swoim kwalifikacjom w dziedzinie hipoterapii Andrea Enzenhofer wykorzystała fundusze do przekształcenia tradycyjnego gospodarstwa rolnego w ośrodek oferujący hipoterapię, terapię zajęciową, terapię pedagogiczną oraz woltyżerkę w celach terapeutycznych. Kobieta utworzyła dostępne dla każdego, wolne od ograniczeń centrum jazdy konnej, zakupiła sprzęt terapeutyczny i uruchomiła stronę internetową.

Projekt umożliwia niepełnosprawnym dzieciom dosiadanie koni przy użyciu specjalnych pasów, a także przemieszczanie się między obszarem mieszkalnym a ośrodkiem w wieloosobowej windzie.

Finansowanie

- Łączny budżet: 305 700 EUR
- PROW (w tym współfinansowanie ze środków EFRROW): 88 500 EUR
- Źródła prywatne: 217 200 EUR

Ramy czasowe: 2009-2013

www.xn--reittherapie-bhbl-g3bb.at

Korzyści z LEADER w dziedzinie zapewniania usług na obszarach wiejskich

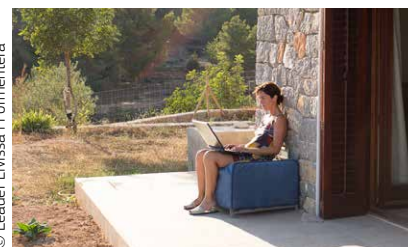
- Oferowanie usług, których rynek prywatny nie może lub nie chce zapewniać z powodu oddalenia, niedostępności lub niskiego zaludnienia, w tym ukierunkowanych usług dla najbardziej defaworyzowanych grup.
- Zaangażowanie lokalnych organizacji doskonale znających miejscową ludność i lokalne problemy.
- Możliwość przetestowania rozmaitych podejść w celu wypracowania skrojonych na miarę rozwiązań.
- Możliwość rozwijania współpracy i budowania sieci kontaktów między lokalnymi władzami, służbami socjalnymi, lokalnymi firmami oraz lokalnymi społecznościami.

SZEROKOPASMOWY DOSTĘP DO INTERNETU W ODIZOLOWANEJ WIEJSKIEJ SPOŁECZNOŚCI (IBIZA, HISZPANIA)

Korzystając ze wsparcia w ramach LEADER, Stowarzyszenie Sąsiedzkie Rafal Trobat uzyskało szerokopasmowy dostęp do internetu na obszarze, który wcześniej nie miał żadnych łączy internetowych ani telefonicznych.

Dzięki zainstalowanym w ramach projektu dwóm głównym antenom mieszczącym się między górzystymi obszarami Ibizy region Rafal Trobat został objęty szerokopasmowym dostępem do internetu. Aby przechwytywać i rozdzielać sygnał z anten głównych do wszystkich domów, w dolinie rozlokowano mniejsze anteny.

Przedsięwzięcie pomogło przezwyciężyć cyfrowe wykluczenie tradycyjnych, rozproszonych wiosek obszaru Rafal Trobat. Internet otworzył przed mieszkańcami dostęp do nowych cyfrowych usług i nowego potencjału w regionie.

© Leader Eivissa i Formentera

Finansowanie

- Łączny budżet: 30 087 EUR
- EFRROW: 11 782 EUR
- Źródła krajowe/regionalne: 13 191 EUR
- Źródła prywatne: 5 115 EUR

Ramy czasowe: 2012-2013

www.leadereivissaiformentera.com

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WYWIAD

Inicjatywy młodzieżowe w południowo-wschodniej części regionu Cork w ramach South & East Cork Area Development (SECAD) w Irlandii

Ryan Howard

Dyrektor naczelny SECAD

Nuala O'Connell

Dyrektor ds. rozwoju w SECAD

Jakie znaczenie ma kwestia „społecznego włączenia”?

Niektórzy ludzie są przekonani, że mieszkańcy zamożnych okolic nie są narażeni na problemy związane ze społecznym wykluczeniem. Zdarzało mi się nawet usłyszeć: „Mamy dobrą drogę i nowy dworzec kolejowy. Skąd pomysł, że możemy mieć problemy z włączeniem społecznym?”

Jednak bez względu na to, jak dobrze rozwija się gospodarka — prędzej czy później pojawiają się potrzeby związane ze społecznym włączeniem. Problemy te mogą dotyczyć każdego gospodarstwa domowego niezależnie od jego zamożności. Jeśli jestem ubogi, a mój sąsiad bogaty, nie poprawia to w żaden sposób mojej sytuacji. A jeśli mieszkam obok nowej stacji kolejowej, ale nie stać mnie na korzystanie z jej usług lub nie mam gdzie pojechać, to dla mnie żadne pocieszenie.

Społeczne włączenie jest w naszym rozumieniu problemem grup ludzi pozbawionych możliwości oraz wsparcia. Są to ludzie, którzy

do nas nie przychodzą, którzy nie byłoby w stanie przygotować planu i którzy mają poważne problemy z umiejętnościami czytania, pisania i liczenia. Tacy ludzie mogą mieć poważne trudności z motywacją — mogą nawet być pozbawieni chęci do codziennego życia.

Czy możecie przytoczyć konkretne przykłady problemów w dziedzinie społecznego włączenia, z którymi spotkaliście się w regionie południowego i wschodniego Cork?

Około 12 lat temu musieliśmy się z zmierzyć z wyjątkowo dramatyczną sytuacją Midleton, najbardziej zamożne miasto w naszym regionie, wysunęło się na niechlubną pozycję miasta z największym odsetkiem samobójstw wśród młodych ludzi w całej Europie.

Problem był tym trudniejszy, że wiele osób nie postrzegało go w kategoriach społecznego włączenia. Jednak ludzie pracujący w strukturach lokalnych społeczności znali realia.

Wiedzieliśmy, że systemy się nie sprawdzają i że musimy działać.

Jakie przyjęliście podejście do rozwiązania tak poważnego problemu?

Głównym założeniem naszego podejścia było budowanie relacji z młodymi ludźmi i zdobywanie ich zaufania. Od samego początku skupiliśmy się na rozwijaniu wspólnego poczucia odpowiedzialności za proces. Chcieliśmy zbudować kanał komunikacji z młodymi ludźmi, aby umożliwić im realizację ich kreatywnego potencjału. Zaczęliśmy wychodzić do młodych ludzi w naszym regionie i pytać ich: „w jaki sposób możecie wyrażać siebie samych?”.

Kluczowym elementem każdego podejmowanego działania było identyfikowanie właściwych partnerów: tych, którzy mogą zaoferować wsparcie finansowe, ale też tych, którzy mogą uczestniczyć w zarządzaniu projektem i realizowaniu jego założeń. Młodzi ludzie muszą darzyć zaufaniem wszystkich partnerów zaangażowanych w projekt.

Zlecieliśmy Uniwersytetowi w Cork przeprowadzenie badania, które objęło 900 młodych osób i zakończyło się sporządzeniem raportu zatytułowanego „Gdzie się udajesz, kiedy wychodzisz z domu?”. Badanie to wyraźnie wskazało nam kroki, jakie musieliśmy podjąć, i uwypukliło potrzebę posiadania przez młodych ludzi swojej własnej przestrzeni — nie tylko do zabawy, ale też prowadzenia poważnych rozmów, udzielania sobie wzajemnej pomocy czy korzystania z usług wsparcia.

Z czasem założyliśmy radę młodzieżową przy South and East Cork, która zapewnia młodym ludziom forum do wyrażania opinii na temat lokalnych problemów.

Jakiego rodzaju działania organizowaliście?

Projekt „Cork Young Filmmakers Project” okazał się olbrzymim sukcesem. Było to bezpośrednie partnerstwo między SECAD i naszym lokalnym organem samorządowym: biurem ds. sztuki rady hrabstwa Cork. Sfinansowaliśmy warsztaty techniczne dla młodych ludzi, którzy korzystali z pomocy służb socjalnych, oraz dla innych grup społecznych.

W trakcie tygodniowych warsztatów uczestnicy poznali cały proces powstawania filmu, w tym pisanie scenariuszy oraz rozmaite czynności techniczne. Na pierwszy rzut oka było to tylko szkolenie praktyczne, jednak prawdziwa wartość projektu tkwiła w umożliwieniu młodym ludziom wyrażenia samych siebie. Co więcej, młodzi ludzie rok w rok wracali na warsztaty, a ich pewność siebie i umiejętności wyraźnie rosły.

Jak dotąd z programu skorzystało ponad 1000 młodych osób. Każdego roku organizowany jest festiwal filmowy, podczas którego młodzi ludzie oglądają dzieła swoich rówieśników. Niektórzy poruszają bardzo poważne problemy, takie jak narkotyki czy zdrowie psychiczne, inni sięgają po luźne i zabawne tematy. To wyjątkowe wydarzenie.

W jaki sposób wykorzystujecie wsparcie w ramach PROW?

Jako Lokalna Grupa Działania SECAD może przyznawać środki na projekty

© SECAD

Organizacja South and East Cork Area Development (SECAD) jest przedsiębiorstwem działającym na rzecz lokalnego rozwoju, które współpracuje z organami państwowymi i lokalnymi władzami, a także społeczeństwem i partnerami socjalnymi, by realizować rozmaite programy rozwoju lokalnego.

LEADER spełniające wymogi uzgodnionej lokalnej strategii rozwoju. Oprócz wsparcia dla projektu filmowego oraz podobnego przedsięwzięcia — projektu East Cork Music Project, który skupia się na umiejętnościach tworzenia muzyki i kwestiach wydawniczych — wykorzystujemy podejście LEADER do prowadzenia szkoleń dla młodych ludzi w dziedzinie przywództwa z wykorzystaniem działania szkoleniowego.

Istotnym zastosowaniem dla funduszy w ramach podejścia LEADER są także inwestycje kapitałowe, jak na przykład przekształcenie dawnej remizy strażackiej w supernowoczesne centrum dla młodzieży i społeczności „My-Place” w Midleton. Organizacja SECAD przyznała też 23 000 EUR na potrzeby ochotniczego komitetu ds. projektu, który przygotował projekty centrum, zorganizował zbiórki funduszy i zajął się innymi działaniami koordynującymi. Następnie organizacja pokryła w formie funduszy kapitałowych 330 000 EUR z łącznej kwoty 800 000 EUR na renowację.

Kluczowym partnerem w ramach komitetu ds. projektu była lokalna służba ds. młodzieży pod kierownictwem diecezjalnej organizacji na rzecz młodzieży w Cloyne (Cloyne Diocesan Youth Services), która aktualnie prowadzi w centrum swoje biuro. Olbrzymie znaczenie miała również szeroka współpraca z radami miasta i hrabstwa — chociażby w dziedzinie uzyskania pozwolenia na wykorzystanie budynku.

Czy macie jakieś końcowe przesłania lub porady dla innych instytucji będących w podobnej sytuacji?

Piętnaście lat temu nie zdawaliśmy sobie sprawy z tego, jak długa droga nas czeka. Wiedzieliśmy jednak, że nie wystarczy jeden projekt czy jeden okres programu LEADER.

Przesłaniem, jakim pragnę się podzielić, jest konieczność budowania potencjału oraz odwagi, by projektować i wdrażać lokalne strategię rozwoju, które są na tyle ambitne, że dążą do osiągnięcia rezultatów wykraczających poza pojedynczy cykl programowania UE.

Trzeba też pamiętać, że nie wystarczy wydawać pieniędzy na nowe obiekty dla młodzieży. Mimo że infrastruktura jest potrzebna, w pierwszej kolejności należy się skupić na budowaniu relacji, poczucia odpowiedzialności oraz potencjału w obrębie wszystkich grup wiekowych społeczeństwa. To z kolei może zaważyć na powodzeniu dalszych inwestycji w infrastrukturę.

Niezwykle cenne jest także doświadczenie młodych ludzi, którzy uczestniczyli w procesie animacji i korzystają z obiektów finansowanych w ramach LEADER. Poprzez wsparcie rówieśnicze ci młodzi ludzie mogą odegrać istotną rolę w mobilizowaniu i wspieraniu innych młodych ludzi na obszarach wiejskich.

 DODATKOWE INFORMACJE

www.secad.ie

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WYWIAD

Klaster KSOW na rzecz migrantów i uchodźców

Klaster Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) na rzecz integracji migrantów i uchodźców został uruchomiony podczas IV spotkania KSOW w miejscowości Bled na Słowenii (w marcu 2016 r.). Początkowo w ramach klastra swoimi doświadczeniami wymieniały się cztery Jednostki Wsparcia Sieci (JWS) — austriacka, fińska, niemiecka i szwedzka. Z biegiem czasu do ich grona dołączyli również inni członkowie, w tym grecka i włoska JWS oraz przedstawiciel Europejskiego Parlamentu ds. Obszarów Wiejskich.

Jak dotąd JWS zorganizowały cztery telekonferencje, podczas których omawiały sytuacje w swoich krajach oraz istotne działania KSOW.⁽¹⁾

Jednostki uzgodniły, że będą wyszukiwać i udostępniać przykłady skutecznych podejść do kwestii wspierania migrantów i uchodźców w takich dziedzinach jak zakwaterowanie, przedsiębiorczość czy szkolenia. W kręgu zainteresowania jednostek są wszystkie przykłady niezależnie od metod finansowania.

Zadaliśmy czterem przedstawicielom klastra KSOW na rzecz integracji migrantów i uchodźców te same dwa pytania, aby poznać priorytety oraz kierunki ich działań.

Jak wygląda obecna sytuacja w Twoim kraju?

Jakie działania planuje lub już podjęła Twoja KSOW?

Michael Fischer
JWS Austrii

Aktualna sytuacja w Austrii

Liczba uchodźców przybywających do Austrii znacznie zmalała. Problemy z olbrzymim napływem imigrantów w 2015 r. oraz na początku 2016 r. ustały. Głównymi problemami nie są już początkowa reakcja oraz przyjęcie imigrantów. Teraz musimy się skupić na podkreślaniu pozytywnego długoterminowego wpływu, jaki migranci i uchodźcy mogą mieć na wyludnione obszary wiejskie.

Aby osiągnąć ten cel, musimy sięgnąć po wsparcie międzykulturowe oraz pomagać migrantom w nawiązywaniu kontaktu z firmami i potencjalnymi pracodawcami. W tej dziedzinie działają dwie grupy LEADER.

Planowane/bieżące działania KSOW

W ramach działań naszej JWS staramy się wspomagać nasze LGD dobrymi przykładami, doświadczeniami innych państw itd.

Prowadzimy tematyczną grupę roboczą łączącą problematykę migrantów i uchodźców z problematyką obszarów wiejskich. Grupa zrzesza przedstawicieli różnych dziedzin związanych z imigracją. Najważniejsze zagadnienia, do których się odnosimy, to kursy językowe oraz rozwijanie kompetencji międzykulturowych.

Musimy zdawać sobie sprawę, że poparcie przyjmowania oraz integracji uchodźców może być bardzo trudną decyzją polityczną dla lokalnego burmistrza. Analizujemy sposoby przygotowywania lokalnych społeczności wiejskich w taki sposób, by mogły lepiej zrozumieć imigrantów.

(1) Klaster KSOW utworzył i zorganizował jeden z ośrodków społecznego włączenia podczas wydarzenia ENRD poświęconego „Ośrodkom społecznym na obszarach wiejskich Europy” (9 lutego 2017 r.).

Juha-Matti Markkola

JWS Finlandii

Aktualna sytuacja w Finlandii

Jak wynika z danych statystycznych, liczba przybywających do kraju osób szukających azylu jest aktualnie sześciokrotnie mniejsza (17%) w porównaniu z rokiem 2015. Wiele ośrodków dla uchodźców — głównie na obszarach wiejskich — jest obecnie zamykanych. To smutne, zważywszy na ich wspaniałe dokonania.

Rzecz jasna zdarzają się jednostki lub lokalne grupy negatywnie nastawione do uchodźców, ale nie stanowią one ogółu. Sytuacja była znacznie trudniejsza, kiedy do kraju napływały bardzo duże grupy w bardzo krótkim czasie. Jednak problem ten nie jest już najważniejszym zagadnieniem politycznym.

Wiele osób postrzegало LGD jako idealnych kandydatów do rozwiązania problemu integracji. Uruchomiliśmy około 10 projektów LEADER związanych z problemem imigracji. Jeden z nich był projektem współpracy międzynarodowej zaprezentowanym podczas warsztatów ENRD poświęconych społecznemu włączeniu, które odbyły się w Brukseli (zob. str. 4).

Planowane/bieżące działania KSOW

Integracja imigrantów nie jest najważniejszym zagadnieniem dla JWS. Niemniej w obrębie naszej grupy roboczej na rzecz przedsiębiorczości staramy się zgłębiać takie zagadnienia jak potencjał imigrantów w dziedzinie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

W międzynarodowym programie tegorocznego Fińskiego Parlamentu ds. Obszarów Wiejskich zaplanowano część poświęconą problemowi imigracji przy współpracy ze Szwedzkim Ruchem Wiejskim „Niech żyje cała Szwecja”.

Maria Christina Makrandreou

JWS Grecji

Aktualna sytuacja w Grecji

Sytuacja jest znacznie lepsza niż w poprzednich dwóch latach. Obecnie szacuje się, że w kraju przebywa od 60 000 do 70 000 migrantów i uchodźców.

Warto wspomnieć, że jesteśmy świadkami niezliczonych przykładów solidarności i otwartości. Lokalne populacje, w szczególności na Wyspach Egejskich Północnych, wspierały uchodźców w krytycznych momentach na każdy możliwy sposób.

W kontekście integracji wciąż pozostaje wiele do omówienia i zrobienia. Międzynarodowe i europejskie organizacje pozarządowe, grupy wsparcia, wolontariusze oraz aktywni obywatele odegrali ważną rolę od początku kryzysu migracyjnego.

Podjęmowano inicjatywy na poziomie krajowym, regionalnym i gminnym. Wsparcie napływało ze strony UE (Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, Europejski Fundusz Społeczny itd.), ONZ czy innych, nieznanymi mi organizacjami.

Planowane/bieżące działania KSOW

Niedawno przyłączyliśmy się do klastra tematycznego i rozważamy wysunięcie podczas następnego spotkania komitetu koordynującego KSOW propozycji utworzenia grupy tematycznej, która zajmie się kwestią konkretnych działań ze strony PROW oraz LEADER/CLLD.

Jesteśmy przekonani, że pogłębianie wiedzy na temat uchodźców, osób szukających azylu oraz migrantów ekonomicznych na obszarach wiejskich może pomóc nam dobrać niezbędne działania współpracując z EFS.

Nils Lagerroth

JWS Szwecji

Aktualna sytuacja w Szwecji

W 2015 r. o azyl ubiegało się 165 000 osób, a w 2016 r. już tylko 35 000. Wiele ośrodków dla azylantów na obszarach wiejskich jest aktualnie zamykanych.

Problemem jest to, że osoby, którym przyznano azyl, często muszą się przenieść na inne obszary. Może to być powodem frustracji wśród uchodźców oraz lokalnych społeczności, w których azylanci zdążyli się dobrze zintegrować, np. poprzez uczestniczenie w pracach lokalnych organizacji pozarządowych czy posyłanie dzieci do lokalnych szkół.

Aby umożliwić ludziom pozostanie na tym samym obszarze wiejskim, musimy zadbać o zakwaterowanie, staże oraz miejsca pracy dla migrantów.

Planowane/bieżące działania KSOW

KSOW od prawie 10 lat prowadzi grupę tematyczną poświęconą zagadnieniu społecznego włączenia uchodźców i migrantów. Troje spośród 15 jej członków to byli uchodźcy.

Przeprowadziliśmy inwentaryzację obiektów mieszkalnych na obszarach wiejskich i uruchomiliśmy w pięciu gminach pilotażowy projekt poświęcony poszukiwaniu zakwaterowania dla migrantów na obszarach wiejskich. Przygotowaliśmy również raport oraz materiał filmowy na temat kursów organizowanych dla migrantów w szkołach rolniczych, leśniczych i ogrodniczych.

Grupa tematyczna wspiera również grupy LEADER w uruchamianiu projektów integracji oraz informowaniu decydentów na temat możliwości integracji uchodźców na obszarach wiejskich.

BLIŻSZE SPOJRZENIE NA... WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

WYWIAD

Projekt SIMRA: innowacje społeczne na zmarginalizowanych obszarach wiejskich

Thomas Streifeneder

Przewodniczący Instytutu Rozwoju Regionalnego w centrum badawczym EURAC Research we Włoszech⁽¹⁾

Czym jest projekt SIMRA?

SIMRA (innowacje społeczne na zmarginalizowanych obszarach wiejskich) jest projektem finansowanym ze środków Horizon 2020, programu ramowego UE w dziedzinie badań i innowacji. Celem projektu jest uzupełnianie poważnych braków w wiedzy oraz analizowanie sposobów ulepszania społecznych innowacji na zmarginalizowanych obszarach wiejskich.

Instytut, którym kieruję, jest jednym z partnerów projektu, który został zaplanowany na lata 2016–2020 i jest koordynowany przez Instytut Jamesa Huttona w Szkocji (Wielka Brytania).

Jak należy rozumieć pojęcie „społecznych innowacji”?

Konsorcjum SIMRA definiuje społeczne innowacje jako „przekształcanie praktyk społecznych w odpowiedzi na wyzwania związane ze społeczeństwem, gospodarką lub środowiskiem naturalnym, które bazują na nowatorskich pomysłach i wartościach”.

Te nowe praktyki, które muszą uwzględniać dobrowolne zaangażowanie działaczy społeczeństwa obywatelskiego, obejmują tworzenie nowych instytucji, sieci oraz porozumień w sprawie zarządzania, a także dążenie do ulepszenia rezultatów społecznych, w szczególności, choć nie wyłącznie, z myślą o grupach defaworyzowanych.

Są też inne definicje społecznych innowacji. Przykładowo dr Andrew Copus z Instytutu Jamesa Huttona opisuje to zjawisko jako „nowy sposób zapewniania usługi, który nie bazuje przede wszystkim na zmianach technologicznych, ale na nowych metodach organizowania replacy różnych działaczy (jednostek i organizacji) oraz ich metodach działania”.

Proszę o przykład

Spółdzielnia socjalna „Uczenie się, rozwijanie i życie z kobietami-rolnikami” powstała w Tyrolu Południowym (Włochy) w 2006 r., by zapewnić usługi w dziedzinie społecznie zaangażowanego rolnictwa lokalnym rodzinom. Jej celem było opracowanie innowacyjnego podejścia do świadczenia usług socjalnych przy jednoczesnym zachęcaniu do pozytywnych interakcji z naturą i rolnictwem.

Jej pierwszą usługą była **opieka nad dziećmi w gospodarstwach rolnych** dla maksymalnie sześciorga dzieci w wieku od narodzin do 4. roku życia. Usługa świadczona przez zespół, który obecnie składa się ze 106 wykwalifikowanych opiekunów, obejmuje indywidualnie dostosowaną opiekę i jest bardzo elastyczna w reagowaniu na popyt, co ma szczególne znaczenie na obszarach oddalonych.

Oprócz półdniowych zajęć dla dzieci od 6. roku życia spółdzielnia oferuje także **opiekę nad osobami starszymi**, będącą odpowiedzią na rosnące od 2014 r. zapotrzebowanie

© South Tyrolean peasant organisation

Nowe formy organizowania społeczeństwa mogą przynieść korzystne zmiany dla lokalnej ludności.

społeczne. Obecnie usługę świadczą na żądanie 32 rolniczki, które aktywnie integrują osoby starsze w funkcjonowaniu gospodarstwa rolnego.

Społecznie zaangażowane rolnictwo jest strategią dywersyfikacji gospodarstw rolnych promującą nowoczesne, zorientowane na rodzinę oraz innowacyjne usługi dla osób narażonych, która rozwija potencjał kobiet i zapewnia dodatkowe dochody na obszarach oddalonych. Z uwagi na sukces tego przedsięwzięcia spółdzielnia planuje ekspansję na nowe terytoria oraz dodatkowe zajęcia dla osób niepełnosprawnych.

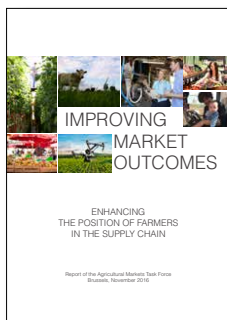
DODATKOWE INFORMACJE

www.simra-h2020.eu

Przykład społecznie zaangażowanego rolnictwa
www.baeuerinnen.it/soziale-landwirtschaft.html

(1) Osoba udzielająca wywiadu pragnie podkreślić dokonania Clare Giuliani, Christiana Hoffmana oraz Elisy Ravazzoli — badaczy z EURAC Research.

Książki i inne publikacje

Improving Market Outcomes

Wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw

Grupa zadaniowa ds. rynków rolnych

Publikacja zawiera konkretne rekomendacje dotyczące polityki i prawodawstwa dla europejskiego łańcucha dostaw, a także rozważania na temat szerszych ram Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) po 2020 r.

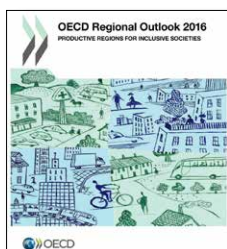
W pracy przeanalizowano pozycję europejskich rolników w łańcuchu dostaw i wysunięto wnioski, zgodnie z którym „rolnicy stają się głównym amortyzatorem łańcucha dostaw w kontekście zagrożeń rynkowych takich jak niestabilność cenowa czy długo utrzymujące się niskie ceny”. W odniesieniu do tej sytuacji poruszane są takie kwestie jak: przejrzystość rynku, zarządzanie ryzykiem, praktyki handlowe, wykorzystanie umów, prawo konkurencji czy dostęp do środków finansowych. W pracy zidentyfikowano kluczowe problemy i zarekomendowano usprawnienia.

W końcowej części raportu zawarto argumenty na poparcie szerszych ram polityki w okresie po 2020 r., które zostały ujęte pod hasłem „Wspólna europejska polityka w dziedzinie żywności i rolnictwa”.

OECD Regional Outlook 2016

Produktywne regiony kształtują społeczeństwa sprzyjające integracji

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Publikacja jest poświęcona powiększającym się różnicom w produktywności regionów oraz ich konsekwencjom dla dobrostanu mieszkańców różnych obszarów. Omówiono w niej potencjał polityki strukturalnej, inwestycji publicznych oraz wielopoziomowego zarządzania

w dziedzinie podnoszenia produktywności i zwiększania integracji.

Część II pracy dotyczy różnych typów obszarów wiejskich oraz tendencji związanych z ich produktywnością. W publikacji poparto przejście na „**Politykę rozwoju obszarów wiejskich 3.0**”, która obejmuje zwiększanie przewagi konkurencyjnej społeczności przez integrowanie inwestycji oraz odpowiednich lokalnych usług, jak również stymulowanie lokalnego zaangażowania i oddolnego rozwoju. Ten paradygmat w polityce promuje podejścia w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich, które wykraczają poza wspieranie gospodarstw rolnych, aby uwzględnić różnorodność regionów wiejskich oraz znaczenie łączności dla dynamiki obszarów.

Gender in Agriculture and Rural Development

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE)

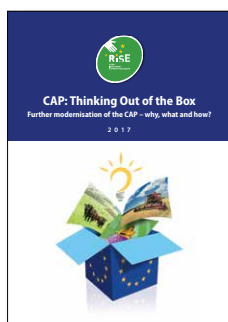
Publikacja omawia znaczenie płci i problemów nierówności w kontekście rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich i postuluje integrowanie płci w cyklu politycznym.

W pracy poruszono takie problemy jak: nierówne uczestnictwo, starzenie się i maskulinizacja, brak widoczności roli kobiet oraz

niedobór kobiet w gronie właścicieli gospodarstw rolnych i decydentów sektora rolnictwa. Publikacja analizuje cele polityki równości płci oraz inicjatywy na poziomie unijnym i międzynarodowym.

W końcowej części publikacji znalazły się najróżniejsze zasoby oraz praktyczne przykłady „osadzania płci w głównym nurcie polityki rolnej”, w tym także w priorytetach wspólnej polityki rolnej na okres 2014–2020.

ISBN 978-92-9493-584-7

CAP: Thinking Out of the Box

Dalsza modernizacja WPR - dlaczego, co i jak?

Fundacja RISE

W publikacji omówiono modernizację wspólnej polityki rolnej (WPR) i zaproponowano działania zmierzające

do uproszczenia zasobów w celu lepszego wspierania zarządzania gruntami i ryzykiem.

Szczególny nacisk położono na propozycję przeprojektowanej i bardziej zintegrowanej wielopoziomowej struktury wspierania gospodarki gruntowej uwzględniającej bardziej przejrzyste cele w zakresie oczekiwanych rezultatów środowiskowych. Ponadto w pracy zarysowano pełną gamę instrumentów odpowiednich do zarządzania ryzykiem na poziomie gospodarstwa rolnego, rynku i kraju w czasach wyjątkowego zagrożenia.

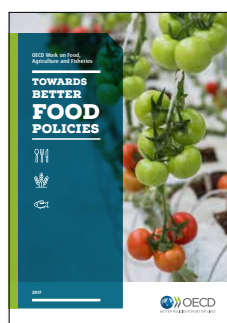
Raport przekonuje do koncepcji gospodarczo i środowiskowo zrównoważonego sektora rolnictwa oraz omawia potrzebę zreformowania WPR, jak również potencjalny przebieg takiej reformy.

Towards better food policies

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Publikacja stanowi omówienie prac OECD w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa i zawiera odniesienia do wielu badań oraz analiz w dziedzinie polityki handlowej i rolnej,

bezpieczeństwa żywności, innowacji, zrównoważonego rozwoju środowiska oraz zarządzania ryzykiem.

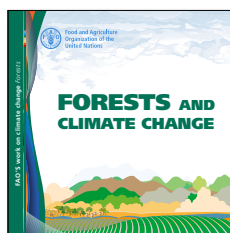
Zbiór prac popartych badaniami ma na celu wspieranie decyzji w dziedzinie polityki, które promują odchodzenie od środków powiązanych z produkcją i zakłócających handel

na rzecz strategicznych inwestycji publicznych w produktywność, zrównoważone i odporne globalne systemy żywności.

Publikacje FAO w dziedzinie zmian klimatu

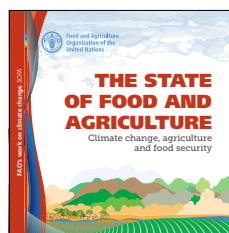
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)

Wszystkie trzy publikacje mają postać infografik i są dostępne w języku angielskim oraz francuskim.

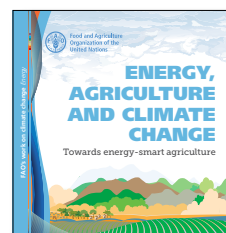
Publikacja zawiera informacje oraz dane statystyczne dotyczące lasów i potencjalnego wpływu lasów oraz leśnictwa na minimalizowanie skutków zmian klimatycznych, jak również informacje o wpływie zmian klimatycznych na lasy.

REF I6374En/1/10.16

W pracy omówiono negatywne skutki zmian klimatycznych dla produkcji rolnej, jak również implikacje w dziedzinie bezpieczeństwa żywności. Publikacja została oparta na kluczowych ustaleniach zawartych w raporcie FAO: „State of Food and Agriculture 2016”.

REF I6372En/1/10.16

Praca analizuje rozmaite zastosowania energii w łańcuchu wartości żywności, jak również metody podnoszenia efektywności energetycznej i większego wykorzystania odnawialnej energii w rolnictwie w celu ograniczania negatywnych skutków dla środowiska.

REF I6382En/1/11.16

PUBLIKACJE ENRD

Czytając różne publikacje ENRD, na bieżąco zapoznacie się ze wszystkimi najnowszymi wiadomościami, poglądami i zmianami w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich w Europie.

Są one dostępne w zakładce Publikacje na stronie: <https://enrd.ec.europa.eu> zapraszamy również do subskrypcji publikacji poprzez wysłanie wiadomości e mail na adres: subscribe@enrd.eu. Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy zwrócić się pod następujący adres: info@enrd.eu.

PRZEGLĄD OBSZARÓW WIEJSKICH UE

Przeгляд obszarów wiejskich UE to główna publikacja tematyczna ENRD. Prezentuje najnowszą wiedzę i wyjaśnienia w konkretnym temacie istotnym z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich w Europie. Przykładowe zagadnienia to: przedsiębiorczość na obszarach wiejskich, jakość żywności, zmiana klimatu i włączenie społeczne. Magazyn jest wydawany dwa razy w roku w sześciu językach UE (EN, FR, DE, ES, IT i PL).

Nr 23 – Gospodarka ekologiczna – Szanse dla europejskiej wsi

KF-AJ-16-023-EN-C

Nr 22 — Inteligentne i konkurencyjne łańcuchy dostaw żywności i napojów

KF-AJ-16-022-PL-C

Nr 21 — Wkład obszarów wiejskich w wyzwania stojące przed Europą

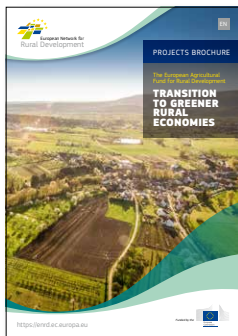

KF-AJ-15-021-PL-C

BROSZURY O PRZYKŁADOWYCH PROJEKTACH EFRROW

ENRD publikuje broszury, w których prezentowane są dobre i interesujące przykłady projektów finansowanych w ramach EFRROW. Każde wydanie zawiera bardziej szczegółowy opis przykładowych projektów, które przyniosły oczekiwane rezultaty, i dotyczy konkretnego zagadnienia z zakresu rozwoju obszarów wiejskich. Broszury mają na celu przedstawienie osiągnięć w ramach EFRROW i zainspirowanie dalszych projektów. Broszury są publikowane w sześciu językach UE (EN, FR, DE, ES, IT i PL).

Przejście do bardziej ekologicznej gospodarki obszarów wiejskich

KF-04-17-108-EN-C

Integracja imigrantów i uchodźców

KF-01-16-688-PL-C

Inteligentne i konkurencyjne obszary wiejskie

KF-04-16-359-PL-C

JAK OTRZYMAĆ PUBLIKACJE UE

Publikacje bezpłatne:

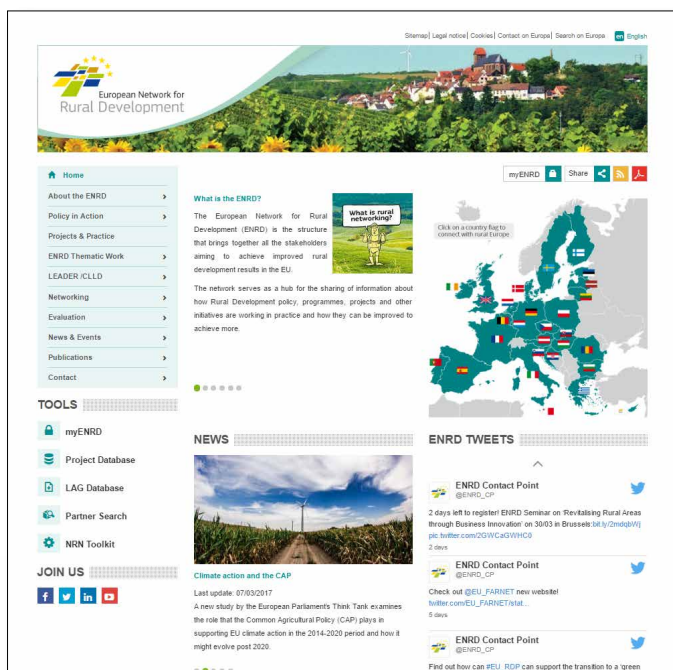
- jeden egzemplarz:
w EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- kilka egzemplarzy (lub mapy, plakaty):
w przedstawicielstwach Unii Europejskiej (http://ec.europa.eu/represent_pl.htm)
w delegaturach Unii Europejskiej w krajach poza UE:
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_pl.htm)
kontaktując się z Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_pl.htm)
lub dzwoniąc pod numer 00 800 6 7 8 9 10 11 (numer bezpłatny w całej UE) (*).

(*) Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Publikacje płatne:

- w EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)

ENRD on-line

Polub **ENRD** na Facebooku

Śledź **@ENRD_CP**
na Twitterze

Oglądaj filmy **EURural**
na YouTube

Dołącz do grupy dyskusyjnej
ENRD w LinkedIn

ENRD Contact Point
Rue de la Loi/Wetstraat, 38 (bte 4)
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 2 801 38 00
info@enrd.eu

Urząd Publikacji

<https://enrd.ec.europa.eu>

